

د سلیمان د متلونو کتاب

د کتاب پېژندنه

د سلیمان د متلونو کتاب د سپېڅلي کتاب د شعري کتابونو لکه د ایوب کتاب، د زبورونو کتاب، د څېړونکي کتاب او د غوره غزل کتاب په شان یو شعري کتاب دی چې له دې سره ټول پنځه کتابونه کېږي. دا کتاب د اخلاقي، مذهبي او له حکمت نه د ډکو لارښوونو یوه ټولګه ده. د روایتونو له مخې د دې کتاب زیاتره برخه د داود زوی سلیمان پاچا پورې تړل شوې ده. څښتن سلیمان ته ځانګړی حکمت ورکړی ؤ. د پوهانو په عقیده سلیمان او حتی نورو خلکو هم کېدای شي د دې کتاب په لیکلو، راټولولو او کاپي کولو کې برخه اخیستلې وي چې بنایي د مسیح د پیدایښت نه شاوخوا ۱۰۰۰ کاله مخکې پیل او د څلور سوه کالو په ترڅ کې بشپړ شوی وي.

په پخواني اسرائیلي کورنیو کې مور او پلار د ښوونکو په توګه د ماشومانو تعلیم یې په غاړه ؤ. د متلونو کتاب لکه د یو پلار یا ښوونکي په شان لوستونکو او اورېدونکو ته درس ورکوي او هغوی د ماشومانو په شان یو څه زده کوي، چې په کې ډېر شیان په رمزي ژبه بیان شوي دي او ډول ډول انځورونه کارول شوي دي. د مثال په توګه کله کله لار د ژوند د سفر او اوبه د جنسي اړیکو انځور ښکاره کوي. همدا شان ځینې وختونه په روښانه توګه دوه بېلابېل شخصیتونه د یو بل په وړاندې راځي لکه هوبنیار سړی د کم عقل، خواریکښ

انسان د لټ، نېک انسان د بدکار او پتمنه بڼه د بدلون په وړاندې راځي. حکمت او کم عقلتوب د دوو بېلابېلو بڼو انځور دی چې ځوانان د خپلو خبرو اورېدلو په خاطر ځان ته رابولي. د عبراني د ژبې زیاتره متلونه لکه د پښتو د لنډیو په شان له دوو کربنو څخه جوړې شوي دي. د متلونو دوهمه کربنه د لومړۍ کربنې معنی په یو بل ډول بیانوي او یا یو څه د هغې په معنی کې زیاتوي.

د متلونو کتاب د تورات د کتاب په شان نه دی چې مذهب په کې ځانگړې رول لوبولی دی، بلکې په دې کتاب کې ورځني ژوند ته ډېره پاملرنه شوې ده. د دې کتاب اصلي مقصد دا دی چې د ژوند او حکمت ترمنځ اړیکه وښايي او سمې لارې ته د ځوانانو لارښوونه وکړي، چې «خلک په حکمت او نصیحت پوره پوه شي او د عقلمندی خبرې زده کړي، ترڅو نصیحت ومني چې هوښیار شي، او خپل ژوند په انصاف، عدالت او برابري تېر کړي» (۲: ۱-۳). په دې کتاب کې حکمت د خدای له خوا یو سوغات دی او له څښتن څخه وپېرې، د حکمت او پوهې پیل گڼل کېږي. حکمت د ورځنیو چارو دپاره په کور، ټولنه، سیاست او تجارت کې عملي مشورې ورکوي او د اړیکو د ساتلو په اړه په کې ډېرې لارښوونې شوي دي. په دې کتاب کې هغه اصولو ته اشاره کېږي چې عموماً رښتیني وي. د مثال په توگه، نېکانو ته برکت او نېکمرغي او بدکارانو ته سزا ورکول کېږي، که څه هم په حقیقي ژوند کې ځینې وختونه داسې هم پېښېږي چې بدکاران نېکمرغي ترلاسه کوي او نېکان زیانونه او کړاوونه زغمي.

د متلونو کتاب د انسان د زړه رازونه ښکاره کوي او دې ته يې تياروي چې د خپلو نيمگړتياوو او کم عقلتوب نه خبر شي.

د موضوعگانو لست

د کتاب سرريزه: ۱:۱ - ۹:۱۸

د سليمان پورې ترلي متلونه: ۱۰:۱ - ۲۲:۱۶

د حکمت د خاوندانو د پرش نصيحتونه: ۲۲:۱۷ - ۲۴:۲۲

د حکمت د خاوندانو نورې خبرې: ۲۳:۲۴ - ۳۴

د سليمان پورې ترلي نور متلونه: ۲۵:۱ - ۲۹:۲۷

د اگور خبرې: ۳۰:۱ - ۳۳

د لموييل پاچا خبرې: ۳۱:۱ - ۳۱

د کتاب سرريزه

۱ (۱) دا د اسراييلو د پاچا او د داود د زوی سليمان متلونه دي.

د متلونو د کتاب مقصد

۲ (۲) د دې متلونو مقصد دا دی

چې خلک په حکمت او نصيحت پوره پوه شي

او د عقلمندی خبرې زده کړي

۳ (۳) ترڅو نصيحت ومني چې هونبیار شي

او خپل ژوند په انصاف، عدالت او برابری تېر کړي

چې ساده خلکو ته پوهه ورکوي (۴)

او ځوانانو ته علم او لياقت وربخښي

نو هوبنياران دې واوري او خپل تعليم دې زيات کړي (۵)

او عقلمندان دې له نورو ښې مشورې واخلي

د دې دپاره چې د متلونو او نصيحتونو په اهميت پوه شي (۶)

او د حکمت د خاوندانو خبرې او رازونه هم وپېژني.

له څښتن څخه وپره د علم او پوهې شروع ده (۷)

خو جاهلان حکمت او نصيحت ته په سپکه سترگه گوري.

د گناهکارانو له دام نه ځان ساتل

ای زما زويه! د خپل پلار نصيحت ته غور ونيسه (۸)

او د خپلې مور روزنه له پامه مه غورځوه

ځکه دا ستا دپاره د افتخار شمله ده (۹)

او ستا د غاړې دپاره ښکلی هار دی.

نو ای زما زويه! که گناهکاران تا لمسوي (۱۰)

نو د هغوی خبرو ته غور مه نیسه

۱۱) که هغوی تاته ووايي: «زمونږ سره راځه

چې د چا د وینو د تویولو دپاره کمین ونیسو

او په یو بی‌گناه انسان ناحقه یرغل وکړو.

۱۲) راځه چې هغوی د قبر په څېر ژوندي تېر کړو

لکه هغه خلک چې روغ رمټ د مرگ کندې ته بنکته کیږي.

۱۳) مونږ به هر ډول قیمتي مال دولت ترلاسه کړو

او خپل کورونه به د لوټ شوي شتمني نه ډک کړو.

۱۴) راځه، مونږ سره مل شه

او لوټ شوی مال به په خپل منځ کې ووېشو.»

۱۵) نو ای زما زویه! د هغوی سره په لاره مه ځه

او د هغوی په پل قدم مه ږده

۱۶) ځکه د هغوی پښې د بدی او زیان په لور منډې وهي

او د وینو تویولو طرف ته په بیره روان دي.

١٧) نو د يو وزر لرونكي په مخكې

جال غوړول بې گټې كار دى.

١٨) داسې خلك چې نورو ته په كمين كې ناست وي

نو خپله وينه تويوي

او هغوى چې په نورو يرغل كوي

نو خپل ځانونه په دام كې نښلوي.

١٩) نو بيا ټول ټگان چې د داسې لارو ناروا گټه ترلاسه كوي

نو په داسې گټې سره خپل ژوند له لاسه ورکوي.

د حکمت غږ او سختې خبرې

٢٠) حکمت په لارو کوڅو کې چينې وهي

او په چوکونو کې په لوړ اواز نارې وهي.

٢١) د گڼې گوني په ځايونو کې خپل غږ پورته كوي

او د ښار د دروازو دننه خپله وينا كوي:

٢٢) «ای ساده خلكو، ترڅو به تاسو له ناپوهی سره مينه لرئ؟»

ترڅو به ملنډې وهونکي له ملنډو نه خوند اخلي

او کم عقل خلک به له علم نه کرکه کوي؟

ماته مخ رااوړو او زما سختې خبرې واورو (۲۳)

نو زه به د خپل زړه دروازه تاسو ته بېرته کړم

او خپل کلام به تاسو ته ښکاره کړم.

ما تاسو ته غږ وکړ (۲۴)

خو غوږونه مو بند کړي وو.

کله چې مې لاس در وغزولو

نو سترگې مو ورباندې پټې کړې.

زما ټولې لارښوونې مو له پام نه وغورځولې (۲۵)

او زما سختې خبرې مو ونه منلې.

کله چې په تاسو لوی مصیبت راشي (۲۶)

زه به په تاسو پورې وځاندم

او کله چې په تاسو لویه بلا راشي

تاسو پورې به ملنډې ووهم

کله چې په تاسو لويه بلا د توفان په شان راشي (۲۷)

کله چې لوی مصیبت لکه د سختې سیلې په څېر

په تاسې نازل شي

او کله چې سختي او تکلیف په تاسو راشي.

نو بیا به هغوی ماته چيغې وهي خو زه به ځواب نه ورکوم (۲۸)

او په سختی به ما لتوي خو پیدا به مې نه کړي

ځکه چې هغوی له علم نه کرکه وکړه (۲۹)

او له خښتن څخه یې وپره غوره نه کړه.

هغوی زما لارښوونه ونه منله (۳۰)

او زما ټولو سختو خبرو ته یې په سپکه وکتل

نو بیا به د خپلې کړنې مېوه وخوري (۳۱)

او د خپلو دسیسو په ترڅه مېوه به ماړه شي.

نو د ساده خلکو سرکښي به د دوی د مرگ سبب شي (۳۲)

او د کم عقلانو بې پروايي به دوی تباہ کړي

خو هر څوک چې زما واورې هغه به په امن کې ژوند کوي ﴿٣٣﴾

او له زیان څخه به وپره ونه لري.»

د حکمت گټې

۲ ﴿١﴾ ای زما زویه! که ته زما خبرې ومني

او حکمونه مې د زړه په تل کې ذخیره کړې

نو زما د حکمت خبرو ته غوږ ونیسه ﴿٢﴾

او خپل زړه پوهې ته رامات کړه.

که په حقیقت کې د عقل غوښتلو دپاره خپل غږ پورته کړې ﴿٣﴾

او د پوهې دپاره په لوړ اواز نارې ووهې

که د سپینو زرو په شان یې لټون وکړې ﴿٤﴾

او د پټو خزانو په څېر ورپسې وگرځې

نو په دې به پوه شې چې څنگه له خښتن څخه ووېرېږې ﴿٥﴾

او د خدای پېژندلو علم به حاصل کړې.

٦ ځکه دا څښتن دی چې حکمت ورکوي

او د هغه له خولې نه علم او پوهه راوځي.

٧ هغه رښتینو خلکو ته د حکمت خزاني ورکوي

او د هغوی دپاره سپر دی چې خپل ژوند په صداقت تېروي.

٨ ترڅو د انصاف کوونکو د لارو حفاظت وکړي

او د خپلو وفادارانو د لارې ساتنه وکړي.

٩ نو بیا به ته په انصاف، عدالت او برابری پوه شې

او ته به ټولې گټورې لارې وپېژني.

١٠ نو حکمت به ستا د زړه تل ته ښکته شي

علم به ستا روح خوشحاله کړي.

١١ لیاقت به تا د خپل نظر لاندې وساتي

او پوهه به دې ټینګ حفاظت وکړي.

له بدې څخه ځان ژغورل

١٢ نو بیا به حکمت تا د بدکارو خلکو نه وژغوري

له هغه خلکو نه چې بدې خبرې کوي

۱۳) څوک چې د صداقت لارې پرېږدي

او په تورو تيارو لارو تلل کوي

۱۴) څوک چې د بدو کارونو په کولو خوشحاليږي

نو له کړو لارو نه خوند اخلي

۱۵) د چا لارې چې کړې وږې دي

نو ټولې چارې يې غولونکې دي.

۱۶) نو حکمت به تا د بل چا له بڼڅې نه وژغوري

د هغې بڼڅې نه چې غوړې خبرې کوي

۱۷) چا چې د ځوانۍ د وخت مېړه پريښی

او خپل لوظ يې هېر کړی چې د خدای سره کړی ؤ.

۱۸) ځکه د هغې د کور لار د مرگ لور ته ښکته کېږي

او لارې يې د مړو دنيا په لور لاندې تللې دي.

۱۹) هرڅوک چې د هغې غېږ ته ورشي بيا بېرته نه راځي

او هېڅکله به هغوی د ژوند لارو ته ونه رسیږي.

۲۰ نو بیا به ته د بنو خلکو په لاره روان شي

او د نېکانو په لارو کې به پاتې شي.

۲۱ نو په حقیقت کې به رښتیني خلک په دې ځمکه کې

واوسیږي

او هغه څوک به په کې پاتې شي چې د پاکو زړونو خاوندان

وي

۲۲ خو بدکاران به د ځمکې له سر نه لېرې شي

او خاینان به ترې له ریښې نه وویستل شي.

په خښتن توکل کول

۳ ۱ ای زما زویه! زما تعلیم مه هېروه

او زما حکمونه په خپل زړه کې ټینګ وساته

۲ ۲ ځکه دا به ستا د عمر ورځې او کلونه ډېر کړي

او سوله او سلامتي به در په برخه کړي.

۳ مینه او وفا د خپل ځانه مه لېرې کوه

هغه د تل دپاره د خپلې غاړې هار کړه

او د خپل زړه په تخته يې وليکه.

٤ نو بيا به ته د خدای او انسان په نظر کې نېک وگڼل شي

او د يو هونبنيار انسان په توگه وپېژندل شي.

٥ په خپل ټول زړه په څښتن توکل کوه

او په خپل عقل او پوهه تکیه مه کوه.

٦ په هر کار کې د هغه د حضور غوښتنه کوه

نو هغه به ستا لارې هوارې کړي.

٧ په خپل فکر ځان د حکمت خاوند مه گڼه

له څښتن څخه وپره کوه او له بدی نه مخ واړوه.

٨ نو په دې به ستا بدن تل روغ وي

او ټول وجود به دې تازه شي.

٩ په خپلې شتمنی سره د څښتن عزت کوه

او د خپل ټول فصل لومړنی مېوه ورکوه

١٠ نو بيا به ستا گودامونه

له غلي دانې نه ډک شي

او چاتې گانې به دې

د انگورو له شيرې خخه له خولې نه واوړي.

١١ نو ای زما زويه! د خښتن اصلاح ته په سپکه سترگه مه

گوره

او کله چې تا رتي نو هېڅکله مه خفه کېره

١٢ ځکه خښتن چې له چا سره مينه کوي

نو هغه ته سزا ورکوي

لکه يو پلار ته چې کوم زوی منلی وي

نو رتڼه يې د محبت نښه ده.

د حکمت ثمره

١٣ بختور دی هغه څوک چې حکمت حاصل کړي

او هغه څوک چې پوهه پيدا کړي

١٤ ځکه چې د هغې ثمره له سپينو زرو نه غوره ده

او حاصل يې له سرو زرو نه ډېر زيات دى.

١٥ هغه د لعلونو نه ډېر قيمتي دى

چې له ارزښت سره يې ستا له خوبنې هېڅ گټه برابره نه ده.

١٦ د هغې په يو لاس کې اوږد ژوند دى

او په بل لاس کې يې دولت او عزت دى.

١٧ لارې يې خوشحالوونکې دي

او ټولې لارې يې د سولې او سلامتۍ دي.

١٨ څوک چې هغې ته غېږ ورکوي

نو د هغوى دپاره د ژوندانه ونه ده

او بختور دي هغه څوک

چې هغې ته ټينگه غاړه ورکوي.

د خښتن حکمت

١٩ خښتن په خپل حکمت سره د ځمکې بنياد کېښود

او اسمانونه يې د خپلې پوهې په وسيله پيدا کړل.

د هغه د علم په وسیله د ځمکې په تل کې د اوبو چینې (۲۰)

روانیري

او له ورپڅو نه یې باران او پرڅه په ځمکه راوړیږي.

د حکمت په خاوندانو باندې د څښتن فضل

نو ای زما زویه! پوهه له خپله نظره مه لېرې کوه (۲۱)

او په خپل ځان کې د حکمت او لیاقت ټینګه ساتنه کوه.

دوی به ستا روح تازه ساتي (۲۲)

او دا به ستا د غاړې د فضل هار وي.

نو بیا به په ډاډه زړه په خپله لار روان شي (۲۳)

او ستا پښه به په تیره نه لګیږي.

کله چې ته ویده کېږې نو نه به وپرېږې (۲۴)

او د ځملاستو په وخت کې به په خواږه خوب ویده کېږې.

نو له ناڅاپي بلا نه مه وپرېږه کله چې په تا راشي (۲۵)

او نه د هغه توفان له تباهی نه چې په بدکارانو راځي

ځکه څښتن به تل ستا ساتونکی وي (۲۶)

چې پښه دې په دام کې ونه نښلي.

له خلکو سره په حکمت چلېدل

ترڅو چې د نېکۍ کولو توان لري (۲۷)

نو د مسکینانو سره له مرستې نه ډډه مه کوه.

کله چې څوک ستا نه څه وغواړي او ته یې ولري (۲۸)

نو ورته مه وایه چې نن لاړ شه او سبا راشه، بیا به یې درکړم.

د خپل گاونډي په خلاف د زیان رسولو اراده مه لره (۲۹)

څوک چې ستا په خوا کې اوسېږي او په تا باور کوي.

ترڅو چې چا تاته زیان نه وي رسولی (۳۰)

نو په هغه باندې بېخایه تور مه لگوه.

د ظالم انسان سره بخيلي مه کوه (۳۱)

او د هغه د لارې پیروي مه کوه.

ځکه څښتن له هغه چا نه کرکه کوي چې په غلطه لار روان (۳۲)

وي

خو هغه د رښتینو خلکو سره د دوستۍ اړیکې لري.

د خښتن لعنت د بدکاره انسان په کور باندې وریږي (۳۳)

خو هغه د نېکو خلکو په کورنیو باندې برکت وروي.

هغه په ملنډو وهورنکو خدا کوي (۳۴)

خو په عاجزانو خپل فضل کوي.

د حکمت خاوندانو ته عزت په میراث کې رسیږي (۳۵)

خو کم عقلان به د شرم سره مخامخ کیږي.

د حکمت په هکله د پلار نصیحت

۴ (۱) ای زما زامنو! د خپل پلار نصیحت ته غوږ ونیسئ

او هغه ته پام وکړئ چې عقل زده کړئ

(۲) ځکه چې زه تاسو ته ښه تعلیم درکوم

نو زما ښوونه او روزنه مه هېږوئ.

(۳) کله چې زه د خپل پلار ځوان زوی وم

او د خپلې مور په نظر یوازېنی او نازولی ماشوم وم

(۴) پلار مې ماته لارښوونه کوله او راته ویل به یې:

«زما خبرې دې په خپل زړه کې ټينگې وساته

او زما په حکمونو عمل کوه چې نېکمرغه ژوند ولرې.

حکمت حاصل کړه، عقل پيدا کړه ⑤

زما کلام مه هېروه او مخ ترې مه اړوه.

حکمت له لاسه مه ورکوه نو ستا ساتنه به کوي ⑥

او ورسره مينه کوه نو ستا حفاظت به کوي.

حکمت تر ټولو لوړ مقام لري نو حاصل يې کړه ⑦

او د خپلې ټولې شتمنۍ په بيه عقل تر لاسه کړه!

په درنه سترگه ورته گوره نو تا به سرلوړی کړي. ⑧

که ورته غاړه ورکړې نو ته به عزتمن شې.

ستا په سر به د افتخار شمله کېږدي ⑨

او بېکلی تاج به در په سر کړي.»

د بدې لارې نه ځان ساتل

نو ای زما زويه! ماته غوږ شه او خبرې مې ومنه ⑩

نو په دې کار سره به دې عمر ډېر شي.

١١) تاته مې د حکمت لار وبنودله

او ته مې د صداقت په لارو روان کړې.

١٢) په گرځېدو کې به دې پښه په خه شي نه لگيږي

او په منډه وهلو کې به نه ښويږي.

١٣) نصيحت ته مې غاړه کېږده او له لاسه يې مه ورکوه

ټينگه ساتنه يې وکړه ځکه چې هغه ستا ژوند دی.

١٤) د بدکارانو په لاره قدم مه ږده

او د شر اچوونکو په لاره تلل مه کوه.

١٥) ځان ترې وساته او پرې مه ځه

مخ ترې واړوه او ورڅخه تېر شه.

١٦) ځکه دوی ته خوب نه ورځي چې چاته يې زيان نه وي

رسولی

او تر هغې نه ويده کيږي ترڅو چې بل يې نه وي غورځولی.

١٧) شرارت ورته د ډوډۍ په شان وي چې تل يې خوري

او ظلم ورته د شرابو په خپر دی چې تل یې خښی.

خو د نېکانو لار د سباوون د رڼا په شان ده (۱۸)

چې روښنایي یې زیاتېږي ترڅو د غرمې رڼا لگېږي.

د بدکارانو لار د تورې تیارې په شان ده (۱۹)

او په دې نه پوهېږي چې د لوېدلو سبب یې څه دی.

په سمه لار تگ

نو ای زما زویه! خبرو ته مې پام کوه (۲۰)

او څه چې درته وایم نو په غور یې واوړه.

هغه له خپل نظر نه مه لېرې کوه (۲۱)

او د زړه په تل کې یې تل وساته.

څوک چې یې مني نو هغه ته اوږد ژوند ورکوي (۲۲)

او ټول وجود ته یې شفا وربخښي.

له هرڅه نه لومړی د خپل زړه پوره پام ساته (۲۳)

ځکه چې زړه دې د ټول ژوند سرچینه ده.

له خپلې خولې نه دې كړې وړې خبرې لېرې كړه (۲۴)

او له غولوونكو خبرو نه خپله ژبه وساته.

خپلې مخې ته سم او مخامخ گوره (۲۵)

او سترگې دې هماغه لور ته ونيسه.

د خپلو قدمونو په لاره پوره فكر وكړه (۲۶)

نو بيا به دې د ژوند ټولې چارې ډاډمنې شي.

يو قدم هم بني او چپ خواته مه گرځه (۲۷)

او خپلې پښې له بدې نه لېرې وساته.

۵ (۱) اى زما زويه! زما د حكمت خبرو ته پام كوه

او د پوهې خبرو ته مې ښه غوږ ونيسه

(۲) نو ته به د دې لايق شي چې خپله خوله پټه وساتي

او شونډې به دې علم ټينگ وساتي.

له زنا څخه ځان ساتل

(۳) د بدلمنې ښځې له شونډو نه شات څخيري

او د خولې خبرې يې د زینونو له تېلو نه غوړې دي

خو په اخر کې د زهرو او زقوم په شان ترخه وي (۴)

او خوله يې د دوه مخې توري په څېر تېره وي.

د داسې بڼې پښې د مرگ په لور روانې دي (۵)

او مخامخ د گور په لور قدمونه اخلي.

هېڅکله د ژوند په سمه لار فکر نه کوي (۶)

او نه پوهیږي چې لارې يې له سرگردانۍ ډکې دي.

نو ای زما زامنو! ماته غوړ و نیسئ (۷)

څه چې درته وایم، له هغه نه مخ مه اړوئ.

ای زما زویو! له داسې بڼې نه ځان لېرې ساته (۸)

او د کور دروازې ته يې هم مه ورنژدې کېږه

هسې نه چې خپل عزت له لاسه ورکړي (۹)

او ځواني دې د بې رحمه انسان په لاس کې ولویږي

او په شتمنی دې پردي ماږه شي (۱۰)

او د زحمت نتیجه دې د بل چا کور ته لاره شي.

۱۱) کله چې دې د بدن غوښې له کټ نه وڅښي

نو په اخر کې به فریادونه کوي

۱۲) او بیا به افسوس کوي چې «ولې مې نصیحت نه اورېده

او څومره به مې زړه اصلاح سپکه گڼله؟

۱۳) د خپلو ښوونکو خبره به مې نه منله

او د خپلو استاذانو خبرو ته به مې غوږ نه نیوه.

۱۴) ناڅاپه د بربادۍ کندي ته وغورځېدم

او د جرگې او خلکو په مخکې وشرمېدم.»

له خپلې ښځې سره مینه کول

۱۵) یوازې له خپلې ذخیرې نه د مینې اوبه څښه

لکه څنگه چې له خپلې څاه نه اوبه څښي.

۱۶) نو دا مناسبه ده چې ستا چینې دې په لارو کې تویي شي

او د لښتو په څېر دې په کوڅو کې روانې وي؟

١٧ دا د مینې اوبه دې یوازې ستا وي

او له پردیو سره دې شریکې نه شي.

١٨ نو ستا د اوبو په چینه دې برکت شي

او د ځوانی د وخت له خپلې بڼې نه دې خوند واخلي.

١٩ هغه یوه مینه ناکه هوسی او بڼکلي غرخنی ده

او د بدن په بڼکلا به یې هر وخت مور شي

او د هغې مینه به دې تل سرگردانه کړي.

٢٠ نو ای زما زویه! ولې د بل د بڼې په مینه کې سرگردانه یې

او د هغه د بڼې سره یو ځای غاړه په غاړه ویده کېږي؟

٢١ نو د انسان ټولې لارې د څښتن تر نظر لاندې دي

او هغه په خپله د انسان ټولې لارې چارې څاري.

٢٢ د بدکاره انسان بدکاري هغه په دام کې نښلوي

چې د خپلې گناه په رسی کې به ټینګ ونيول شي.

٢٣ هغه به د اصلاح له نشتوالي نه مړ شي

او د خپل جهالت له ډېروالي نه به سرگردانه شي.

د انسان نور بد عملونه

۶ (۱) ای زما زویه! که د چا ضمانت دې په غاړه اخیستی وي

یا دې د پردې سړي په قرض کې چاته لاس ورکړی وي

(۲) نو د خپلې ژبې د خبرې له امله په دام کې رانیول شوی یې

او د خپلې خولې د خبرو په لومه کې نښتی یې.

(۳) نو ای زما زویه! بیا داسې وکړه چې ځان ترې وژغوره

ځکه چې ته د هغه سړي په لاسونو کې لوېدلی یې:

هغه ته په ډېره عاجزی ورشه او عذر زاري ورته وکړه.

(۴) مه ویده کېږه

او یوه شپه هم آرام مه کوه.

(۵) لکه د هوسی په شان ځان د ښکاري له منگولو وژغوره

او د مرغی په څېر ځان د دام لرونکي له لاسه خلاص کړه.

(۶) ای لټ سړیه! د مېړي له ژوند نه عبرت واخله

د هغه په لارو چارو غور وکړه او حکمت پیدا کړه!

۷ مېړی نه کوم قوماندان لري

او نه کوم مشر او نه کوم آمر لري

۸ خود لو په وخت کې خپل خواړه راټولوي

او په اوږي کې ځان ته خوراک ذخیره کوي.

۹ نو ته لټ به ترڅو پورې پروت يې

او کله به له خوبه راپاخېږي؟

۱۰ که ته وايي: «نور به هم ويده شم

او لاس به د سر لاندې کېږدم چې ارام وکړم»

۱۱ نو غريبې به د داړه مار په شان په تا راشي

او نېستي به د وسله وال غل په څېر درباندي يرغل وکړي.

۱۲ شر اچوونکی انسان بېکاره او بېخايه گرځي

او په خوله کې وېرې خبرې کوي.

۱۳ هغه سترگې وهي

او بېخايه پښې دربوي

او په گوتو اشارې کوي.

١٤ په خپل زړه کې تل بدې نقشي جوړوي

او جنگ او جگړې ته لمن وهي.

١٥ نو ځکه به سمدلاسه لوی مصيبت پرې نازل شي

او ناخپه به ټوټې ټوټې شي چې د جوړېدو به نه وي.

١٦ شپږ شيان دي چې څښتن ترې نفرت کوي

او اووه شيان دي چې د هغه په نظر د کرکې وړ دي:

١٧ کبرجنې سترگې او دروغجنه ژبه

او هغه لاسونه چې بې گناه وينه تويوي

١٨ هغه زړه چې بدې نقشي جوړوي

او هغه پښې چې د بدې په لور په بېرته منډې وهي

١٩ هغه دروغجن شاهد چې تل دروغ بادوي

او هغه څوک چې د ورونو ترمنځ جگړو ته لمن وهي.

۲۰ نو ای زما زویه! د خپل پلار په حکم عمل وکړه

او د خپلې مور روزنه له پامه مه غورځوه.

۲۱ د هغوی خبرې تل په خپل زړه کې یاد ساته

او د هار په شان یې په خپله غاړه کې گرځوه.

۲۲ کله چې گرځې نو خبرې به یې درته لارښوونه کوي

کله چې ویده شي نو روزنه به یې ستا ساتنه کوي

او کله چې راوینس شي نو حکم به یې مشوره درکوي.

۲۳ ځکه حکم یې ډېوه او روزنه یې رڼا ده

نصیحت او سختې خبرې یې د ژوندون لار ده

۲۴ ترڅو تا د بدلمنې ښځې نه وساتي

له هغې ښځې نه چې نرمه ژبه لري.

۲۵ په زړه کې د هغې د ښایست شوق مه کوه

او هغه مه پرېږده چې په سترگې وهلو دې د ځان غلام کړي

۲۶) ځکه بدلنه ښځه د یوې ډوډۍ په بیه اخیستل کیږي

خو د بل چا ښځه به دې قیمتې ژوند ښکار کړي.

۲۷) څوک په خپل لمن کې بل شوی اور وړلی شي

او کالي یې ونه سوځیږي

۲۸) او یا څوک په سرو سکروټو ګرځېدلی شي

چې پښې یې په اور تڼاکې نه شي؟

۲۹) نو دا د هغه چا په شان دی چې د بل له ښځې سره ځملي

هرڅوک چې هغې ته لاس وروړي بې سزا به پاتې نه شي.

۳۰) څوک چې د نس د مړېدو په خاطر غلا کوي

نو خلک هغه غل ته په سپکه سترګه نه ګوري

۳۱) خو که ونيول شي نو اووه چنده بیه به ورکوي

او په بدل کې به یې د خپل کور ټوله شتمني خرڅوي.

۳۲) څوک چې د بل له ښځې سره زنا کوي نو ناپوهه دی

څوک چې داسې کوي نو په حقیقت کې ځان تباه کوي.

هغه به له رسوايي او وهلو څخه خلاص نه شي (۳۳)

او بې عزتي به ترې لېرې نه شي.

نو کينه او غيرت به يې په مېړه اور بل کړي (۳۴)

او زړه به يې په بدل اخيستلو کې هېڅکله ونه سوځيږي.

هغه به د دې په بدل کې هېڅ ډول قرباني قبوله نه کړي (۳۵)

او هرڅه چې ورکړې وې به يې نه مني.

د بدلمني بنځې په هکله خبرداری

۷ (۱) ای زما زويه! زما خبرې په یاد ساته

او حکمونه مې د خزاني په څېر په خپل زړه کې وساته.

(۲) زما په حکمونو عمل کوه چې نېکمرغه ژوند ولري

او زما تعليم د خپلو سترگو د کسي په شان وساته.

(۳) هغه په خپلو گوتو پورې وتره

او د خپل زړه په تخته يې وليکه.

(۴) حکمت ته خپله خور ووايه

عقل او پوهه ډېر نژدې خپلوان وگڼه

نو دوی به تا د بل چا د بښځې نه لېرې وساتي (۵)

د هغې بښځې نه چې غوړې خبرې کوي.

زه يو وخت د خپل کور په کړکۍ کې ولاړ وم (۶)

او د کړکۍ له جالی نه مې لاندې کتل

نو ساده ځوانان مې وليدل (۷)

او د هغوی په منځ کې مې

يو ناپوهه ځوان په نظر راغی.

هغه د هغې بښځې د کور په نژدې کوڅه کې روان ؤ (۸)

او د هغې د کور په لور يې په ډاډه ډول قدمونه اخيستل.

د ماښام په وخت کې چې لمر پر پوته (۹)

توره تياره راغله او نيمه شپه شوه.

ناخاپه يوه بښځه له هغه سره مخامخ شوه (۱۰)

چې د بدلمنی کالي يې اغوستي وو او نيت يې بڼه نه ؤ.

۱۱) دا بښځه ډېره بې حيا او بې شرمه وه

او له کور نه دباندې تل سرگردانه گرځېدله

۱۲) او هر وخت به کوڅو او چوکونو ته تلله

او د ښار په هر گوټ کې به په کمین کې ولاړه وه.

۱۳) نو هغې له هغه نه په زور غاړه چاپېر کړه او ښکل يې کړ

او په سپين سترگي يې هغه ته وويل:

۱۴) «ن ما د قرباني غوښنه پخه کړې ده

او خپل نذر مې پوره کړی دی.

۱۵) په دې خاطر زه راووتلم چې ستا سره وگورم

او غوښتل مې چې تا ولټوم او پيدا مې کړې.

۱۶) ما د مصر قيمتي ټوکرونه او رنگارنگ خادرونه

او ښکلي پوښونه په خپل کټ باندې غوړولي دي.

۱۷) ما په خپله بستره عطر

کنډ، عود او دالچيني شيندلي دي.

١٨ زما سره لار شه چې تر سهاره په عشق ماړه شو

او د يو بل له مينې نه خوند واخلو

١٩ حكه مېړه مې په كور كې نشته

هغه په يو لېرې سفر تللى دى.

٢٠ د پيسو ډكه كڅوړه يې له ځان سره وړې ده

او د پنځلسمې سپوږمۍ تر راختلو پورې بېرته نه راځي.»

٢١ نو بنځې په خپلو ډېرو خوږو خبرو هغه مجبور كړ

او په خپلو نرمو خبرو يې هغه بې لارې كړ.

٢٢ نو هغه سمدلاسه په هغې پسې روان شو

لكه غويي چې حلالېدو ته روان شي

او د غرخه په شان چې په ټوپونو دام ته روان وي

٢٣ ترڅو چې غشى يې اينه سوري كړي

لكه مرغى چې د دام خواته په منډه روانه وي

او نه پوهيږي چې خپل ژوند به له لاسه ورکړي.

نو ای زما زامنو! ماته غوږ ونیسئ (۲۴)

او زما خبرو ته پوره پام وکړئ.

خپل زړه مه پرېږدئ چې د داسې ښځې طرف ته وگرځي (۲۵)

او یا د هغې په غلطو لارو روان شي.

ځکه چې ډېر خلک یې ژوبل کړي دي (۲۶)

او بې شمېره خلک یې وژلي دي.

د هغې د کور لارې د گور په لور تللې دي (۲۷)

چې د مرگ ژورې کندی ته لاندې کوزیږي.

د حکمت غږ او ځان پېژندل

حکمت د یوې هوبنیارې ښځې په خبر نارې وهي (۱)

او پوهه په لوړ اواز خپل غږ پورته کوي.

هغه د لارې په غاړه په لوړو ځایونو ولاړه وي (۲)

او د څلور لارو په سر ودیږي.

هغه د ښار د دروازو دننه (۳)

د تگ راتگ د لارو په خوا کې نارې وهي:

«ای سړیو! زه په تاسو ټولو ته غږ کوم ۴»

او په تاسو ټولو باندې اواز کوم.

ای ساده خلکو! په خپل ځان کې ځیرکتیا پیدا کړئ! ۵»

ای کم عقلانو! د ښو او بدو ترمنځ فرق وکړئ!

غور ونیسئ! زه ستاسو دپاره ښې خبرې لرم ۶»

چې په رښتینې ژبه به یې درته بیان کړم.

زه چې څه په خوله وایم، هغه رښتیا دي ۷»

او ژبه مې له بدو خبرو نه کرکه کوي.

د خولې ټولې خبرې مې سمې دي ۸»

یوه هم په کې کږه او غولونکې نه ده

چې عقلمن انسان ته ټولې روښانه دي ۹»

څوک چې علم لري نو پوهیږي چې دا خبرې سمې دي.

د سپینو زرو په ځای زما نصیحت غوره کړئ ۱۰»

او د سوچه سرو زرو په ځای علم حاصل کړی

۱۱) ځکه حکمت د لعلونو نه ډېر قیمتي دی

چې له ارزښت سره یې ستا د خوښې هېڅ شی برابر نه دی.

۱۲) زه حکمت یم او له ځیرکتیا سره یو ځای اوسېږم

او علم او لیاقت ترلاسه کوم.

۱۳) له خښتن څخه وېره له شرارت نه نفرت کول دي

نو ځکه له کبر، غرور، بدی او کړو خبرو نه کرکه کوم.

۱۴) مشوره او حکمت زما کار دی

زه عقلمن یم او زما سره قدرت دی.

۱۵) پاچاهان زما په مرسته پاچاهي کوي

او حکمرانان د انصاف پرېکړې کوي.

۱۶) شهزادگان زما په مرسته حکومت کوي

واکداران او ټول عادل قاضیان پرېکړې کوي.

۱۷) زه له خپلو مینوالو سره مینه کوم

څوک چې ما لټوي نو ما پيدا کوي.

دولت او عزت زما سره دی (۱۸)

عدالت او تليپاتي شتمني زما ده.

زه د خالصو سرو زرو نه غوره مپوه وړکوم (۱۹)

چې حاصل يې له سوچه سپينو زرو نه بهتر دی.

د عدالت په لاره روان يم (۲۰)

او د انصاف په لارو تگ کوم

نو ځکه خپلو مينوالو ته شتمني وړکوم (۲۱)

او د هغوی خزاني ډکوم.

څښتن له ټولو نه لومړی (۲۲)

چې نور څه يې لا نه وو پيدا کړی، له هرڅه نه مخکې

زه پيدا کړم.

له ازله يې زما د بدن برخې يوځای کړلې (۲۳)

او د دنيا له جوړېدو او د هرڅه نه مخکې

زه موجود وم.

٢٤) کله چې لا ژور دريابونه نه وو پيدا شوي

او له چينو څخه اوبه نه وې راوتلې

زه زېږېدلی وم.

٢٥) مخکې له دې چې غرونه په خپل ځای ودرېږي

او غونډۍ رامنځته شي

زه زېږېدلی وم.

٢٦) مخکې له دې چې څښتن ځمکه او پراخه کروندې جوړ

کړي

او د دنيا لومړنی خاوره پيدا کړي

زه زېږېدلی وم.

٢٧) کله چې هغه اسمانونه په خپل ځای ودرول

او د درياب په مخ يې د اسمان لمن راچاپېر کړه

زه هلته وم.

٢٨) کله چې هغه په اسمان کې ورپځې ځای په ځای کړې

او د ځمکې په مخ يې چينې روانې کړې

زه حاضر وم.

کله چې هغه دريابونو ته خپل حدود وټاکل (۲۹)

چې اوبه يې له حکم نه سرغړونه ونه کړي

او د ځمکې بنياد يې کېښود

زه هلته وم.

زه هر وخت د هغه په څنگ کې وم (۳۰)

او زه هره ورځ خوشحالمدم

او تل د هغه په حضور کې خوشحاله وم.

د نړۍ په ټوله ځمکه کې يې خوشحاله وم (۳۱)

او د ټولو انسانانو نه خوشحالمدم.

نو ای زما زامنو! اوس ماته غوږ ونيسئ (۳۲)

بختور دي هغوی چې زما په لارو ځي.

زما نصيحت ته غوږ شئ او حکمت پيدا کړئ (۳۳)

هغه له پام نه مه غورځوئ او مخ ترې مه اړوئ.

بختور دی هغه څوک چې ماته غور نیسي (۳۴)

او هره ورځ زما د کور په مخکې ولاړ وي

او زما د دروازې په خوله کې انتظار وباسي.

ځکه څوک چې ما پیدا کړي نو ژوند پیدا کوي (۳۵)

او د خښتن رضا او خوشحالي حاصلوي

خو څوک چې ما نه پیدا کوي له ځان سره ظلم کوي (۳۶)

هرڅوک چې زما نه کرکه کوي له مرگ سره مینه کوي.»

د حکمت بلنه

۹ (۱) حکمت د یوې بڼې په څېر خپل کور ودان کړی دی

او اووه ستنې یې توږلې او بیا یې ودرولې دی.

(۲) هغې د مېلمستیا دپاره غوښه تیاره کړې

او د انگورو شیرې یې جوړه کړې ده

او دسترخوان یې هوار کړی دی.

هغې خپلې وينځې ورولېرلې ③

چې د ښار له لوړو ځايونو نه خپل غږ پورته كړي:

«هرڅوك چې ساده وي، دلته دې راشي!» ④

او بيا ناپوهه خلكو ته وايي:

«راشئ! زما ډوډۍ وخورئ» ⑤

او لږه د انگورو شيره وڅښئ كوم چې ما جوړه كړې ده.

خپله د ناپوهۍ لار پرېږدئ نو تاسو به نېكمرغه ژوند ولرئ ⑥

او د عقل په لاره به روان شئ.

څوك چې ملنډې وهونكي اصلاح كوي نو ځان شرموي ⑦

او څوك چې بدكار رتي نو ځان ته زيان رسوي.

د ملنډې وهونكي رتڼه مه كوه هسې نه چې ستا نه كركه ⑧

وكړي

د حكمت د خاوند رتڼه كوه نو ستا سره به مينه وكړي.

د حكمت خاوند ته لارښوونه وكړه ⑨

نو نور به هم خپل حكمت ډېر كړي

چې خپله پوهه نوره هم زياته کړي.

۱۰) له خښتن څخه وېره د حکمت شروع ده

او عقل د سپېڅلي ذات د پېژندلو علم دی.

۱۱) ځکه زما په مرسته به ستا د ژوند ورځې ډېرې شي

او ستا د عمر کلونه به نور هم زيات شي.

۱۲) که د حکمت خاوند يې نو دا به دې په گټه وي

او که ته ملنډې وهونکې يې نو يوازې زيان به زغمې.»

د کم عقلتوب بلنه

۱۳) کم عقلتوب د يوې بې حيا بڼې په څېر دی

چې ډېره ساده او په هېڅ نه پوهيږي.

۱۴) هغه د خپل کور د دروازې ترڅنګ ناسته ده

او بيا د بناړ په لوړو ځايونو کې په تخت کښېني.

۱۵) څوک چې په خپله لار سم ځي

نو هغوی ته نارې وهي:

«هرخوک چې ساده وي، دلته دې راشي!» (۱۶)

او بیا ناپوهه انسان ته وايي:

«د غلا اوبه خوږې وي (۱۷)

او په پټه ترلاسه شوې ډوډۍ خوندوره وي.»

هغوی نه پوهیږي چې د هغې په کور کې ټول وژل شوي (۱۸)

دي

او مېلمانه یې د قبر په ژوره کنده کې پراته دي.

د سلیمان پورې تړلي متلونه

۱۰ (۱) دا د سلیمان متلونه دي.

رښتیني شتمني او د حقیقت خبرې

هونبیار زوی خپل پلار خوشحالوي

خو کم عقل زوی خپله مور په غم اخته کوي.

هغه دولت چې د ناروا لارې ترلاسه کیږي گټه نه لري (۲)

خو صداقت انسان له مرگ نه ژغوري.

څښتن نېک انسان لوړې ته نه پرېږدي ۲

خو د بدکارانو غوښتنې شنډوي.

بېکاره لاسونه انسان خواروي ۳

خو زحمت کښه لاسونه انسان شتمن کوي.

هونښيار زوی په اوړي کې خپل فصل راټولوي ۴

خو د لو په وخت کې ويده شوی زوی شرم راوړي.

برکت د نېک سړي د سر تاج دی ۵

خو د بدکارانو ظلم د هغوی په خوله پرده اچوي.

د نېک سړي يادول د برکت سبب کيږي ۶

خو د بدکارانو د نوم نه زړه بدیږي.

د حکمت خاوند حکمونه مني ۷

خو د جاهل انسان خپله ژبه بلا ده.

څوک چې خپل ژوند په صداقت تېروي ډاډه گرځي ۸

خو د کړو لارو خاوند به رسوا شي.

۱۰) څوک چې سترگې وهي دردونه جوړوي

او د جاهل انسان خپله ژبه بلا ده.

۱۱) د نېک انسان خوله د ژوند سرچينه ده

خو د بدکارانو خوله په ظلم پرده اچوي.

۱۲) کرکه جگړو ته لمن وهي

خو مينه په ټولو گناهونو پرده اچوي.

۱۳) حکمت د عقلمن په خبرو کې موندل کېږي

خو د ناپوه د ملا دپاره لښته ده.

۱۴) د حکمت خاوندان خپل علم ذخيره کوي

خو د جاهلانو د خولې خبرې بربادي راوړي.

۱۵) د شتمن مال دولت د هغه دپاره کلا ده

خو غريبې د غريبانو دپاره بلا ده.

۱۶) د نېک انسان انعام ژوندون دی

خو د بدکاره انسان گټه گناه ده.

د نېکانو او د بدکارانو عملونه او راتلونکی

١٧ نصیحت منونکی نور خلک د ژوندون په لاره روانوي

خو اصلاح نه منونکی نور خلک بې لارې کوي.

١٨ خوک چې په دروغو خپله کرکه پټوي

او په نورو تور لگوي، هغه کم عقل دی.

١٩ پېرې خبرې کول د گناه سبب گرځي

خو خوک چې ژبه په خپل واک کې ساتي هوبنیار دی.

٢٠ د نېک سړي د خولې خبرې سوچه سپین زر دي

خو د بدکارانو د زړه خیالونه ارزښت نه لري.

٢١ د نېک سړي د خولې خبرې خلک مړوي

خو د جاهلانو ناپوهي هغوی مړه کوي.

٢٢ د خښتن برکت انسان شتمن کوي

خو زحمتونه هېڅ شی نه شي زیاتولی.

۲۳ کم عقل د خپل بد عمل نه خوند اخلي

خو د پوهې خاوند له حکمت نه خوند اخلي.

۲۴ له هغې بلا نه چې بدکاره وپريږي هغه پرې نازلېږي

خو نېکان چې خه شی غواړي هغه ورته ورکول کېږي.

۲۵ کله چې سخت توفان راشي نو بدکاره انسان به تباہ شي

خو د نېک انسان بنياد به تل ټينگ وي.

۲۶ لټ انسان د کار ورکونکو دپاره داسې دی

لکه سرکه چې غاښونه برېښوي او لوگی سترگې سوځوي.

۲۷ له خښتن څخه وپره عمر اوږدوي

خو د بدکارانو عمر به لنډ وي.

۲۸ د نېکانو ارمانونه چې پوره کېږي نو خوشحاليږي

خو د بدکارانو اميدونه تباہ کېږي.

۲۹ د خښتن لار د پاک زړه د خاوند دپاره کلا ده

خو د شر اچوونکو دپاره بلا ده.

د نېک انسان بنياد به هېڅکله ونه لړزېږي (۳۰)

خو بدکاران به د ځمکې په سر پاتې نه شي.

د نېک انسان خوله د حکمت خبرې کوي (۳۱)

خو کړه ژبه به پرې کړل شي.

د نېک انسان د خولې خبرې خوږې وي (۳۲)

خو د بدکارانو د خولې خبرې کړې وږې وي.

۱۱ شبنن د تلې له غلط کارولو نه کرکه کوي (۱)

خو په پوره کاني تول تل خوښوي.

کله چې غرور راشي نو رسوايي هم راځي (۲)

خو د عاجزۍ سره حکمت راځي.

د صادقانو پاک زړه د هغوی لارښوونه کوي (۳)

خو د خاينانو گمراهي هغوی تباہ کوي.

د عدالت په ورځ دولت گټه نه لري (۴)

خو صداقت انسان له مرگ نه ژغوري.

٥) د پاک انسان صداقت د هغه لار سموي

خو د بدکاره انسان بدي هغه راغورځوي.

٦) د رښتینو خلکو صداقت هغوی ژغوري

خو د خاینانو غوښتنې هغوی په دام کې نښلوي.

٧) کله چې یو بدکاره مري هیله یې تباہ کیږي

نو زور او زور او ټول ارمانونه یې هم تباہ کیږي.

٨) نېک انسان له سختی نه ژغورل کیږي

او په ځای یې بدکاره انسان د تکلیف په لور روانیږي.

٩) بې ایمانه انسان په خپلو خبرو نور تباہ کوي

خو نېکان د خپل علم له امله ژغورل کیږي.

١٠) نېکان چې بریالي کیږي ټول ښار پرې خوشحالیږي

او بدکاران چې تباہ کیږي د خوشحالی چيغې وهل کیږي.

١١) ښار د رښتینو خلکو په برکت ودانیږي

خو د بدکارانو د خولې په خبرو ورانیږي.

١٢ څوک چې بل ته په سپکه سترگه گوري ناپوهه دی

خو د پوهې خاوند خپله خوله پټه ساتي.

١٣ غيبت کوونکی د نورو راز بنکاره کوي

خو باوري انسان د بل په راز پرده اچوي.

١٤ کله چې بڼې مشورې نه وي نو ولس له پښو غورځيږي

خو که مشوره ورکوونکي ډېر وي د برياليتوب سبب گرځي.

١٥ په قرض کې د بل چا ضمانت کوونکي به زیان ومومي

خو په قرض کې له لاس ورکولو نه ډډه کوونکی به ډاډه وي.

١٦ مهربانه بڼه تل عزت گټي

خو ظالمان يوازې دولت گټي.

١٧ مهربان انسان ځان ته گټه رسوي

خو بې رحمه انسان ځان ته زیان رسوي.

١٨ د بدکاره سړي گټه بې برکته ده

خو د نېکۍ کروونکی حقيقي حاصل رېبي.

١٩) څوک چې په صداقت ولاړ وي نېکمرغه ژوند لري

شرارت پېښوونکي په خپل مرگ پسې گرځي.

٢٠) څښتن د کړو لارو له خاوندانو نه کرکه کوي

خو د پاک زړه خاوندان خوښوي.

٢١) باور ولره چې بدکاران به يې سزا پاتې نه شي

خو د نېکانو اولادونه به خلاصون ومومي.

٢٢) د بې تمیزه او بې حيا ښځې ښکلا داسې ده

لکه د خوگ په پوزه کې چې د سرو زرو پېزوان وي.

٢٣) د نېکانو هيلې په برکت تماميږي

خو د بدکارانو اميدونه د غضب سبب گرځي.

٢٤) څوک چې سخاوت کوي نور به هم شتمن شي

خو څوک چې سختي کوي نور به هم نېستمن شي.

٢٥) يو سخي سپری به تل اباد شي

څوک چې د نورو تنده ماتوي خپله تنده به يې هم ماته شي.

د گرانې په مقصد غله ساتونکي باندې لعنت ويل کيږي (۲۶)

خو په خرڅوونکي باندې تل برکت ويل کيږي.

څوک چې د ښو په لټه کې وي (۲۷)

نو د نورو په رضا پسې گرځي

خو څوک چې په شرارت پسې گرځي

نو له مصيبت سره مخامخ کيږي.

څوک چې په خپلې شتمنۍ تکیه کوي نو راغورځيږي (۲۸)

خو نېکان د شنو پاڼو په شان تازه کيږي.

خپلې کورنۍ ته مصيبت رسوونکي په باد پسې منډې وهي (۲۹)

او جاهل سپری تل د حکمت د خاوند غلام وي.

د نېک انسان د کار ثمره د ژوندانه ونه ده (۳۰)

او د حکمت خاوند د خلکو زړونه لاسته راوړي.

که نېکانو ته په دې دنیا کې انعام ورکول کيږي (۳۱)

نو د بدکارانو او گناهکارانو به څه حال وي؟

۱۲ (۱) څوک چې نصيحت مني نو د علم سره مينه لري

خو څوک چې له اصلاح نه کرکه کوي بې عقله دی.

(۲) ښه انسان د څښتن رضا او خوشحالي حاصلوي

خو هغه انسان ته سزا ورکوي چې بدې نقشي جوړوي.

(۳) هېڅوک د بدې له امله ټينگ نه پاتې کېږي

خو د نېکانو ريښه هېڅکله له بېخه نه ويستل کېږي.

(۴) يوه مېړنی او پتمنه ښځه

د خپل مېړه د سر تاج ده

خو هغه ښځه چې د خپل مېړه د شرم سبب گرځي

د هډوکو د سرطان په شان ده.

(۵) د نېکانو ارادې په انصاف سره جوړېږي

خو د بدکارانو بدې مشورې انسان غولوي.

(۶) د بدکارانو ژبه وينو تويولو ته تل په کمين کې ده

خو د صادقانو ژبه د خلکو ژوند ژغوري.

٧ بدکاران مړه کيږي او له منځه ځي

خو د نېکانو د کور بنياد به ټينگ ولاړ وي.

٨ د انسان ستاينه د هغه د هوبنياري له مخې کيږي

خو د غلط فکر خاوند ته په سپکه سترگه کتل کيږي.

٩ بڼه ده چې انسان عاجز وي او نوکر ولري

له هغه چا نه چې ځان لوړ گڼي او ډوډۍ نه لري.

١٠ نېک انسان په خپلو حيواناتو باندې هم پام کوي

خو د بدکارانو رحم هم له ظلم نه ډک وي.

١١ څوک چې په خپله ځمکه کې کار کوي په گېډه به مور شي

خو څوک چې د ورځې خوبونه کوي نو ناپوهه دی.

١٢ بدکاران له شر اچوونکو نه د لوټ شوي مال تمه کوي

خو د نېکانو رينبې تل تازه او حاصل ورکوي.

١٣ بدکاره سړی د خپلو بدو خبرو په دام کې نيول کيږي

خو نېک انسان له سختی نه ژغورل کيږي.

١٤ انسان د خپلې خولې په هونښيارو خبرو مږيږي

او د خپلو لاسونو د کار ثمره ورکول کيږي.

١٥ جاهل سړي ته خپلې لارې چارې سمې ښکاري

خو د حکمت خاوند د نورو لارښوونې ته غوږ نيسي.

١٦ جاهل سړی خپل قهر زر ښکاره کوي

خو ځيرک انسان په خپله بې عزتی پرده اچوي.

١٧ رښتینی انسان په صداقت شهادت ورکوي

خو دروغجن شاهد د ټگۍ خبرې کوي.

١٨ د بې پروايۍ خبرې د تورې په څېر غوڅول کوي

خو د حکمت د خاوندانو ژبه زخمونو ته شفا ورکوي.

١٩ رښتینې خبرې تل ټينگې پاتې کيږي

خو د دروغو منزل لنډ وي.

٢٠ څوک چې بدې نقشې جوړوي په زړونو کې يې ټگي وي

خو د سولې او سلامتې غوښتونکي به خوشحاله وي.

نېک انسان ته هېڅکله زیان نه رسيږي (۲۱)

خو بدکاران به تل له مصیبت سره مخامخ وي.

څښتن له دروغ ویلو نه کرکه کوي (۲۲)

خو له رښتینو خلکو خوشحاله وي.

ځیرک انسان خپله پوهه پټه ساتي (۲۳)

خو کم عقل خلک خپل جهالت ښکاره کوي.

زحمت انسان لوړ مقام ته رسوي (۲۴)

خو لتي د انسان نه غلام جوړوي.

اندېښمن زړه انسان په غم ککړوي (۲۵)

خو د زړه ښې خبرې انسان خوشحالي.

نېک سړی د خپل ملګري په پېژندلو کې احتیاط کوي (۲۶)

خو د بدکارانو کره وړه هغوی بې لارې کوي.

لټ انسان حتی خپل ښکار هم نه شي پخولی (۲۷)

خو خواري کښن انسان خپل حاصلات زياتوي.

۲۸ د صداقت په لاره کې ژوندون دی

او په سمه لاره کې هېڅکله مرگ نشته.

ژوند او تعليم

۱۳ د حکمت خاوند د خپل پلار نصيحت قبلوي

خو ملنډې وهونکي خپله ملامتيا نه مني.

۲ د ښه سړي د خولې له هونښيارو خبرو ښه خوند اخيستل

کيږي

خو د خاينانو زړونه د ظلم تږي دي.

۳ شوک چې ژبه په واک کې ساتي نو خپل ځان ساتي

خو شوک چې بېځايه خبرې کوي نو خپل ځان تباه کوي.

۴ لټ انسان چې هرڅه غواړي ورته نه رسېږي

خو د خواري کښن انسان غوښتنې تل پوره کيږي.

۵ نېک انسان له دروغو نه کرکه کوي

خو بدکاره انسان شرم او رسوایی راوړي.

⑥ صداقت د پاک انسان لارې ټینګې ساتي

خو ګناه بدکاره انسان له منځه وړي.

⑦ یو انسان خپل ځان شتمن بنایي خو هېڅ نه لري

بل انسان خپل ځان غریب بنایي خو هرڅه لري.

⑧ د یو انسان شتمني د هغه د ژوند کفاره ورکولای شي

خو غریب انسان ته هېڅ ګواښ نشته.

⑨ د نېکانو ژوند د لمر د رڼا په څېر ځلېږي

خو د بدکارانو ډېوه مخ په مړه کېدو وي.

⑩ کبر او غرور حتمي جنجال پیدا کوي

حکمت له هغه چا سره وي څوک چې لارښوونه مني.

⑪ کوم مال دولت چې د باد په شان راځي

نو د باد په شان فنا کېږي

خو کومه شتمني چې ورو ورو لاسته راځي

نوره هم زياتيري.

۱۲) کومه هيله چې نه پوره کيږي نو زړه ورسره ماتيري

خو کومه غوښتنه چې پوره کيږي د ژوندانه ونه ترې

جوړيږي.

۱۳) څوک چې کلام سپک گڼي د تاوان سره مخامخ کيږي

خو څوک چې حکمونو ته په درنه سترگه گوري انعام مومي.

۱۴) د حکمت د خاوند تعليم د ژوند سرچينه ده

چې انسان د مرگ له دامونو څخه ژغوري.

۱۵) پوهه او هوښياري انسان ته عزت ورکوي

خو د خيانت کوونکو لارې د کنډو کپرو په څېر سختې دي.

۱۶) ځيرک انسان د خپلې پوهې په وسيله کار کوي

خو کم عقل سړی خپل جهالت ښکاره کوي.

۱۷) بدکاره استازي د مصيبت سره مخامخ کيږي

خو وفادار پيغام راوړونکی د شفا سبب گرځي.

۱۸) څوک چې نصيحت له پامه غورځوي

هغه به غريب او شرمنده شي

خو څوک چې ملامتيا مني

هغه به عزتمن شي.

کومه غوښتنه چې پوره کيږي نو روح خوشحاليږي (۱۹)

خو کم عقلان د شرارت له لاس اخیستلو نه کرکه کوي.

د حکمت له خاوندانو سره مل شه نو حکیم به شي (۲۰)

خو د کم عقلانو ملگرتيا سړي ته زیان رسوي.

بدي په گناهکارانو پسې گرځي (۲۱)

خو نېکمرغي د نېکانو په برخه وي.

ښه انسان خپلو لمسیانو ته میراث پرېږدي (۲۲)

خو د گناهکارانو شتمني نېک انسان ته پاتې کيږي.

که د خوارانو خواره ځمکه ډېر خواږه ورکوي (۲۳)

خو بې انصافه خلک دا هرڅه هم جارو کوي.

څوک چې له خپل زوی نه د ادب لښته لېږي ساتي (۲۴)

نو له هغه نه کرکه کوي

خو شوک چې په سختی د هغه د اصلاح دپاره لار لټوي

نو ورسره مینه کوي.

نېک انسان په مړه گېډه ډوډی خوري (۲۵)

خو د بدکارانو نس به تل وړی وي.

په حکمت ژوند کول

۱۴ (۱) هونبیاره بنځه خپل کور ودانوي

خو جاهله بنځه خپل کور په خپل لاس وړانوي.

شوک چې له خښتن څخه وپریږي هغه په سمه لار ځي (۲)

خو شوک چې په غلطو لارو روان وي خښتن سپکوي.

د جاهل له کبرجنې ژبې نه د سزا شنه لښته جوړیږي (۳)

خو د هونبیارانو د خولې خبرې له هغوی ساتنه کوي.

چېرته چې څاروي نه وي هلته اخور خالي وي (۴)

خو د غویي په زور ډېر حاصل لاسته راځي.

٥ رښتيني شاهد هېڅکله دروغ نه وايي

خو دروغجن شاهد تل دروغ بادوي.

٦ ملنډې وهونکي حکمت لټوي خو هېڅ نه مومي

خو د عقل خاوند علم په اسانۍ لاسته راوړي.

٧ له کم عقل نه لېرې لار شه

ځکه چې له خولې نه به يې علم حاصل نه کړي.

٨ ځيرک انسان په خپل حکمت خپله لار پېژني

خو د کم عقلا نو جهالت د گمراهۍ سبب گرځي.

٩ جاهل د گناه د تاوان په نذرانه پورې خاندې

خو صادقان د خښتن رضا او خوشحالي غواړي.

١٠ يوازې د انسان زړه په خپل خفگان بڼه پوهيږي

او هېڅوک د هغه په خوشحالي کې برخه نه شي اخيستلی.

١١ د بدکارانو کور به وران شي

خو د صادقانو خېمه به ودانه شي.

۱۲ د يو انسان په نظر يوه لار سمه ښکاري

خو په اخر کې هغه په مرگ پای ته رسېږي.

۱۳ حتی په خدا کې زړه هم خفه کېږي

او د خوشحالی په اخر کې خفگان پاتې کېږي.

۱۴ له سمې لارې نه مخ اړوونکی به د خپل کار حاصل وگوري

خو نېک انسان به د خپل عمل په مېوه نور هم موږ شي.

۱۵ ساده سړی په هرڅه باندې باور کوي

خو ځيرک انسان د هر قدم په اخیستلو کې فکر کوي.

۱۶ د حکمت خاوند په احتیاط له بدو نه خپل ځان ساتي

خو کم عقل انسان په ځان ډاډمن او د هېڅ شی پروا نه لري.

۱۷ غوسه ناک خلک د جهالت کارونه کوي

او له مکرجن انسان نه خلک کرکه کوي.

۱۸ جهالت د ساده خلکو په نصیب وي

خو د ځيرکه خلکو په سر به د علم تاج وي.

١٩) بدکاران به د بنو خلکو په مخکې سر ټیټې شي

او شر اچوونکي به د نېکانو په دروازو کې په گوندو شي.

٢٠) د مسکين انسان نه خپل گاونډي هم کرکه کوي

خو شتمن انسان ډېر دوستان لري.

٢١) څوک چې خپل گاونډي سپک گڼي نو گناه کوي

او بختور دی هغه څوک چې په عاجزانو رحم کوي.

٢٢) څوک چې بدې ارادې لري بې لارې کېږي

خو څوک چې نېکې ارادې لري نو مينه او وفا يې په برخه

کېږي.

٢٣) ټول سخت کارونه د ابادۍ سبب گرځي

خو تشې خبرې حتمي نېستي راولي.

٢٤) د هونبیارانو دولت د هغوی د سر تاج دی

خو د کم عقلانو ناپوهي د هغوی جهالت دی.

٢٥) رښتیني شاهد د خلکو ژوند ژغوري

خو د دروغجن له خولې نه د ټگی خبرې راوځي.

له خښتن څخه وېره د انسان دپاره د امن ټينگه کلا ده (۲۶)

او د هغه د اولادونو دپاره کلکه پناه گاه ده.

له خښتن څخه وېره د ژوند سرچينه ده (۲۷)

چې انسان د مرگ له دامونو څخه ژغوري.

د پاچا شان او شوکت په ډېرو خلکو جوړ وي (۲۸)

خو بې ولسه مشر له تباھۍ سره مخامخ کېږي.

څوک چې زرنه په قهرېږي د ډېرې پوهې خاوند وي (۲۹)

خو غوسه ناک سړی خپل جهالت ښکاره کوي.

ارام فکر بدن ته روغتيا ورکوي (۳۰)

خو کينه هډوکي وراسته کوي.

څوک چې په غريبانو ظلم کوي نو د هغوی د خالق

سپکاوی کوي

خو څوک چې په مظلومانو رحم کوي نو د خالق درناوی

کوي.

بدکاره انسان په خپلو عملونو ځان تباھ کوي (۳۱)

خو نېک انسان د مرگ په خوله کې هم پناه اخلي.

نېکي او نرمه ژبه

حکمت د عقلمن انسان په زړه کې تلپاتې وي (۳۳)

او د کم عقلانو په منځ کې هم خپل ځان څرگندوي.

په صداقت سره یو قوم سرلوړی کېږي (۳۴)

خو گناه د هغوی د رسوایی سبب گرځي.

پاچا د هونبیار خدمتگار څخه خوشحالیږي (۳۵)

خو څوک چې د شرم کارونه کوي د هغه د قهر سبب کېږي.

۱۵ نرم ځواب د غوسې اور سړوي (۱)

خو سخته خبره سمدلاسه د قهر لمبې پورته کوي.

د هونبیارانو ژبه علم ته بنایست ورکوي (۲)

خو د کم عقلانو له خولې نه جهالت تویيږي.

هرځای د څښتن تر نظر لاندې دی (۳)

او په بنو او بدو باندې ټینګ پام ساتي.

نرمه ژبه د ژوندانه د ونې په خپر ده (۴)

خو سخته ژبه زړه ماتوي.

د نصيحت خزانې

جاهل انسان د خپل پلار نصيحت سپک گڼي (۵)

خو خیرک سړی تل ملامتیا مني.

د نېک سړي په کور کې لویه خزانه وي (۶)

خو د بدکاره شتمني د تکلیف سبب گرځي.

علم د هونبیارانو په خوله خپريري (۷)

خو د کم عقلانو په زړونو کې رښتینولي نه وي.

څښتن د بدکارانو له قربانۍ نه کرکه کوي (۸)

خو د صادقانو په دعا خوشحالیږي.

څښتن د بدکارانو له چلند نه کرکه کوي (۹)

خو څوک چې په صداقت پسې روان وي ورسره مینه کوي.

د سمې لار نه مخ اړوونکی به له سختې سزا سره مخامخ (۱۰)

شي

او څوک چې له ملامتیا او رټنې نه کرکه کوي نو هغه به مړ

شي.

۱۱) څښتن ته قبر او د تباهی کنده دواړه ښکاري

نو د انسانانو زړونه به ورته څومره ښکاره وي؟

۱۲) ملنډې وهونکی اصلاح نه خوښوي

او د هوښیارانو له مشورې نه ځان لېرې ساتي.

۱۳) خوشحاله زړه مخ نوراني کوي

خو پرېشانه زړه روح ماتوي.

۱۴) عقلمن انسان د علم تېری وي

خو کم عقل د جهالت وېری وي.

۱۵) د مظلومانو د ژوند ټولې ورځې سختې وي

خو خوشحاله زړه هر وخت له ژوند نه خوند اخلي.

۱۶) د څښتن له وېرې سره لږه شتمني بڼه ده

له هغو ډېرو خزانو نه چې ورسره وېره او اندېښنه وي.

۱۷) له مینې سره سابه او سوکړک خوړل بڼه دي

د هغې غوړې غوښې نه چې ورسره کرکه وي.

١٨ غوسه ناک سړی جنجال جوړوي

خو شوک چې زر نه په قهریږي شخړې سړوي.

١٩ د لټ سړي په لار کې د اغزو ډکه حوډلی وي

خو د صادقانو لاره د پوخ سرک په شان هواره وي.

د نېکۍ او بدۍ نتیجې

٢٠ هونبیار زوی خپل پلار خوشحالي

خو کم عقل سړی د خپلې مور سپکاوی کوي.

٢١ ناپوهه انسان له جهالت نه خوند اخلي

خو د پوهې خاوند په سمه لار روان وي.

٢٢ له مشورې پرته ټولې نقشې شنډیږي

خو له ډېرو مشوره ورکوونکو سره بریالي کیږي.

٢٣ انسان په مناسب ځواب ورکولو خوشحالیږي

نو په مناسب وخت کې سمه خبره کول څومره ښه وي.

د هوبنيارانو لار انسان تلپاتې ژوند ته بيایي ۲۴

او هغه د قبر په لور د لاندې تگ نه ساتي.

خښتن د کبرجنو کور وړانوي ۲۵

خو د کونډې د جايداد پوله ټينگه ساتي.

خښتن د بدکارانو له فکرونو نه کرکه کوي ۲۶

خو مهربانې خبرې پاکې گڼي.

خوک چې په ناروا گټې پسې گرځي ۲۷

خپلې کورنۍ ته مصيبت رسوي

خو خوک چې له رشوت نه کرکه کوي

هغوی به ژوندي پاتې شي.

نېک سړی له ځواب ورکولو نه مخکې فکر کوي ۲۸

خو د بدکارانو له خولې نه بدې خبرې راوځي.

خښتن له بدکارانو نه لېرې دی ۲۹

خو د نېکانو دعاگانې تل اوري.

انساني کارونه او د څښتن مقصد

٣٠ په ورين تندي کتل زړه ته خوشحالي ورکوي

او د بني خبرې اورېدل بدن تازه کوي.

٣١ څوک چې جوړوونکې نيوکې ته غوږ نيسي

نو د هونبيارانو په ډله کې شمېرل کيږي.

٣٢ څوک چې له نصيحت نه ډډه کوي خپل ځان سپکوي

خو څوک چې ملامتيا مني نو عقل او پوهه حاصلوي.

٣٣ له څښتن څخه وېره انسان ته د حکمت ډک نصيحت دی

او عاجزي د سرلوړی سبب ده.

١٤ ١ انسان په خپل زړه کې ډېرې نقشې جوړوي

خو وروستنی خبره د څښتن په لاس کې ده.

٢ د انسان په نظر خپلې ټولې لارې پاکې ښکاري

خو څښتن د زړونو په رازونو قضاوت کوي.

٣ خپل ټول کارونه څښتن ته وسپاره

نو ستا نقشي به بريالي شي.

④ خښتن هرڅه د خپل مقصد دپاره پيدا کړي دي

او حتی بدکاران يې د تباهۍ د ورځې دپاره پيدا کړي دي.

⑤ خښتن له ټولو کبرجنو خلکو نه کرکه کوي

او باور ولره چې بې سزا به پاتې نه شي.

⑥ د مينې او وفادارۍ له امله گناه بخښل کيږي

د خښتن له وېرې انسان له بدۍ او بلاگانو ساتل کيږي.

⑦ کله چې خښتن د انسان له کړو نه راضي وي

نو دښمنان يې هم له هغه سره په امن کې وي.

⑧ په صداقت سره لږه گټه ښه وي

له هغې ډېرې گټې نه چې په بې انصافي سره وي.

⑨ انسان په زړه کې ځان ته د تگ لارې جوړوي

خو خښتن د هغه د قدمونو لارښوونه کوي.

⑩ د پاچا خبرې د الهام په څېر دي

او په قضاوت کې هېڅ بې انصافي نه کوي.

۱۱) سمه تله او تول د خښتن د قضاوت نښه ده

او د وزن کولو دپاره يې ټول کاني جوړ کړي دي.

۱۲) پاچاهان د بدو کارونو نه کرکه کوي

ځکه د پاچاهۍ تخت يې د عدالت په بنياد ولاړ دی.

۱۳) پاچاهان په رښتينو خبرو خوشحاليږي

او له هغه چا سره مينه کوي چې رښتيا وايي.

۱۴) د پاچا غوسه د مرگ پيغام دی

خو د حکمت خاوند د هغه قهر سروي.

۱۵) د پاچا په ورين تندي کې د ژوندون زېری وي

او رحم يې د پسرلي د ورېځې په څېر باران وروي.

د گټورو او بدو خبرو په هکله

۱۶) د حکمت حاصلول له سرو زرو نه څو چنده بهتر دي

او عقل لاسته راوړل له سپينو زرو نه غوره دي.

د صادقانو سمه لار انسان د بدی او بلا نه ساتي (۱۷)

څوک چې خپلې لارې ته پام کوي نو خپل ځان ساتي.

مغرور تباہ کيږي (۱۸)

کبرجن راغورځيږي.

ښه ده چې انسان عاجز وي او د غريبانو سره اړيکې ولري (۱۹)

له دې نه چې د مغرورانو سره په غنيمت کې شريک شي.

بريالی دی هغه څوک چې کلام اوري (۲۰)

او بختور دی هغه چې په خښتن باور کوي.

د حکمت خاوند له خپل عقل څخه پېژندل کيږي (۲۱)

او خوږه ژبه په زده کړه کې ډېره قناعت بخښونکې وي.

څوک چې هونبنياري لري هغه يې د ژوند سرچينه ده (۲۲)

خو جهالت د جاهلانو دپاره د سزا لښته ده.

د حکمت د خاوند زړه د هغه ژبه هونبنياروي (۲۳)

چې هرې خبرې ته يې په قناعت ورکولو کې گټه رسوي.

مهرباني خبرې د شاتو د مچيو د ډک چک په شان دي (۲۴)

چې د روح دپاره خواږه او د بدن دپاره شفا ده.

د يو انسان په نظر يوه لار سمه بڼکاري (۲۵)

خو په اخر کې هغه په مرگ پای ته رسېږي.

د يو مزدور لوږه هغه سخت کار ته مجبوروي (۲۶)

او وږې گېډه سپرې نور ډېر کار ته هڅوي.

بېکاره انسان بدې نقشې جوړوي (۲۷)

او خبرې يې د اور په شان سوځول کوي.

بې لارې سپرې شخړو ته لمن وهي (۲۸)

او غيبت کوونکي نژدې دوستان جدا کوي.

ظالم خپل ملگري بې لارې کوي (۲۹)

او بدې لارې ته يې هڅوي.

څوک چې سترگې او وروځې وهي بدې نقشې جوړوي (۳۰)

او د شونډو په چيچلو نورو ته تاوان رسوي.

په صداقت سره د مشرۍ تاج گټل

سپين وينته د عزت تاج دی (۳۱)

چې د صداقت له لارې ترلاسه کيږي.

څوک چې زر نه په قهربري له يو قوي جنگيالي نه ښه دی (۳۲)

د خپلې غوسې سروونکی د يو ښار له فتح کوونکي نه بهتر

دی.

انسان خو پچه ميدان ته اچوي (۳۳)

خو وروستنی پرېکړه د څښتن په لاس کې ده.

۱۷ په سکون سره د سپورې ډوډۍ خوړل ښه دي (۱)

د هغه کور نه چې په کې کبابونه د جنگونو سره وي.

هونبیار نوکر به د پلار په شرمېدلي زوی باندې حکم وکړي (۲)

او د کورنۍ د نورو غړو په شان به په ميراث کې برخه واخلي.

سره او سپين زر په اور ازمايل کيږي (۳)

خو د انسان د زړه امتحان څښتن اخلي.

٤ بدکاره انسان د شرارت خبرو ته غوږ نیسي

او دروغجن انسان د تباهي خبرې اوري.

٥ څوک چې په خوارانو ملنډې وهي

نو د هغوی د خالق سپکاوی کوي

او څوک چې د بل په مصیبت خوشحالیږي

نو بې سزا به پاتې نه شي.

٦ لمسیان د خپلو مشرانو د سر تاج وي

او ماشومان په خپل مور او پلار فخر کوي.

د کم عقلانو په هکله

٧ که د بې عقله سړي دپاره لویې خبرې بڼه کار نه وي

نو د یو مشر سړي دپاره به دروغجنه ژبه څومره نامناسبه وي.

٨ رشوت د ورکوونکي په نظر د جادو په څېر دی

هغه چې هر کار کوي نو بريالی کیږي.

٩ د مینې غوښتونکی د نورو په گناه پرده اچوي

او د يوې خبرې تکراروونکی نژدې دوستان بېلوي.

۱۰ په عقلمن انسان يوځل سزا ډېر تاثیر کوي

خو کم عقل که سل لښتې وو هل شي بيا هم اصلاح به نه شي.

۱۱ بدکاره انسان يوازې د سرکښۍ په لټه کې وي

خو سخته سزا به ورته ورکړل شي.

۱۲ د يوې اړې سره چې بچي يې چا پټ کړي وي

مخامخ کېدل ښه دي

نه د يو کم عقل سره

چې په خپل جهالت ټينگ ولاړ وي.

۱۳ که څوک د نېکۍ په بدل کې بدې کوي

نو د کور نه به يې هېڅکله بدې لېرې نه شي.

۱۴ د دعوي شروع د اوبو د بند د سوري په شان ده

نو د شخړو د شروع نه مخکې بحث بند کړه.

۱۵ مجرم پرېښودل او د بې گناه محکومول

د دواړو نه خښتن کرکه کوي.

١٦ کم عقل انسان حکمت په پیسو نه شي اخیستلی

ځکه چې هغه د پوهې د ترلاسه کولو دپاره هېڅ نیت نه لري.

١٧ یو ملگری هر وخت مینه کوي

او ورور د سختې ورځې دپاره پیدا شوی دی.

١٨ بې عقله سړی د بل چا په قرض کې لاس ورکوي

او ناپوهه انسان د بل چا ضمانت په غاړه اخلي.

١٩ جگره خوبوونکی گناه خوبوي

او په لوړو دېوالونو تکیه کوونکی ځان تباہ کوي.

٢٠ دروغجن انسان خیر او برکت نه مومي

او د کبرې ژبې خاوند په بدی او بلا اخته کیږي.

٢١ څوک چې کم عقل زوی زېروي خپل غم زیاتوي

او د بې عقله زوی پلار خوشحاله نه وي.

٢٢ خوشحاله زړه شفا ورکوونکې دوا ده

خو خفه روح د انسان هډوکي وچوي.

بدکاره انسان په پټه رشوت اخلي (۲۳)

او انصاف ترپښو لاندې کوي.

د عقل خاوند حکمت ته تل سترگې په لار وي (۲۴)

خو د کم عقل نظر د ځمکې هرې خواته وي.

کم عقل زوی د پلار غم زیاتوي (۲۵)

او د مور دپاره دردونه پیدا کوي.

که یو بې‌گناه انسان ته سزا ورکول بڼه کار نه وي (۲۶)

نو رښتیني عزتمن خلک په لښته وهل هم مناسب نه دي.

د علم خاوند خپله ژبه په خپل واک کې ساتي (۲۷)

او پوه سړی د آرام روح خاوند وي.

که حتی جاهل هم چوپ پاتې شي نو د حکمت خاوند (۲۸)

شمېرل کېږي

او هغه جاهل چې خوله پټه ساتي نو د عقل خاوند گڼل کېږي.

د حکمت د خاوند او د کم عقل خبرې

۱۸ (۱) ځان غوښتونکی انسان د خلکو نه ځان لېرې ساتي

او تل د حکمت مخالفت کوي.

(۲) کم عقل سپری د پوهې سره مینه نه لري

او یوازې د خپل نظر په څرگندولو خوشحالیږي.

(۳) کله چې شرارت راشي نو رسوایي هم راځي

او شرم او سپکاوی هم ورسره ملګري وي.

(۴) د انسان د خولې خبرې د ژورې شاه اوبه دي

د حکمت چینه د تنګې درې روان خوړ دی.

(۵) دا ښه کار نه دی چې د مجرم طرفداري دې وشي

او یا د بې‌ګناه حق ترپښو لاندې شي.

(۶) د کم عقل خبرې جنجالونه جوړوي

او خوله یې وهلو ته بلنه ورکوي.

(۷) د کم عقل انسان خپله ژبه بلا ده

او شونډې يې د ځان دپاره دام دي.

۸ د غيبت کونکي خبرې د خوندور خوراک په شان دي

چې د انسان له ستوني تېرېږي او د گېډې تل ته بښکته کېږي.

۹ څوک چې په خپل کار کې لټي کوي

نو د وړانکارو سره ورورولي کوي.

۱۰ د خښتن نوم ټينگ او قوي مورچل دی

چې نېک انسان هلته پناه اخلي او په امن کې وي.

۱۱ د شتمن مال دولت د هغه دپاره ټينگه کلا ده

او فکر کوي چې د هغه دپاره يو لوړ دېوال دی.

۱۲ کبر د تباهي سبب کېږي

او عاجزي د سرلوړی.

۱۳ څوک چې د خبرو د اورېدلو نه مخکې ځواب ورکوي

نو دا د هغه دپاره جهالت او رسوايي راولي.

۱۴ د انسان روح ناروغي زغملی شي

خو خفه روح هېڅوک زغملی نه شي.

عقلمن انسان تل د علم حاصلولو په لټون کې وي (۱۵)

او د هونبیار انسان غوړونه تل د علم زده کړې ته تیار وي.

سوغات ورکول د انسان دپاره لار خلاصوي (۱۶)

او د لویو خلکو سره پېژندگلوي پیدا کوي.

څوک چې په محکمه کې لومړی خبرې کوي بې گناه (۱۷)

بنکاري

ترڅو بل څوک د هغه څېړنه ونه کړي.

د پچې په اچولو جگړې ختمیږي (۱۸)

او د مخالفینو ترمنځ پرېکړې کیږي.

د مرور ورور پخلا کول د قوي ښار د فتح کولو نه سخت (۱۹)

دي

او شخړې کول د کلا دروازو ته د اړمونو ایښودلو په څېر دي.

هونبیارې خبرې د ښې ډوډۍ په شان انسان مروي (۲۰)

او سمې خبرې د خلکو د رضایت سبب گرځي.

٢١ په مرگ او ژوند کې د ژبې اختيار شته

شوگ چې ورسره مينه لري، د خپلو خبرو مېوه به وځوري.

شتمني او حکمت

٢٢ چاته چې بنځه پيدا شي د نعمت خاوند شي

او د خښتن رضا او خوشحالي حاصله کړي.

٢٣ مسکين په عاجزی زاري کوي

خو شتمن سخت خواب ورکوي.

٢٤ تش په نامه دوستان يو بل ته کنده کيندي

خو رښتيني ملگري د خپل ورور نه هم نژدې وي.

١٩ هغه غريب چې خپل ژوند په صداقت تېروي

له هغه چا نه بڼه دی چې کم عقل او دروغجن وي.

٢ له علم پرته د خپلو غوښتنو ښکاره کول بڼه کار نه دی

ځکه شوگ چې بېره کوي خپله لار خطا کوي.

٢ انسان په خپل جهالت ځان تباه کوي

او بيا گناه او ملامتيا په خښتن اچوي.

شتمن سړی ډېر دوستان پيدا کوي (۴)

خو غريبي له انسان نه خپل ورور هم جدا کوي.

دروغجن شاهد به بې سزا پاتې نه شي (۵)

او څوک چې دروغ بادوي د سزا نه به خلاص نه شي.

ډېر خلک له مشرانو نه مرسته غواړي (۶)

او د تحفې ورکونکي سره هر څوک دوستي کوي.

که د غريب سړي نه ټول خپلوان کرکه کوي (۷)

نو دوستان به څومره ترې ځان لېرې ساتي

او حتی د خبرو کولو کوښښ يې هم ځای ته نه رسېږي.

څوک چې پوهه حاصلوي نو د خپل ځان سره مينه کوي (۸)

بريالی دی هغه څوک چې پوهې ته په درنه سترگه گوري.

دروغجن شاهد به بې سزا پاتې نه شي (۹)

او څوک چې دروغ بادوي هغه به تباه شي.

١٠) که د کم عقل سره د عیش او عشرت ژوند بڼه نه بنکاري

نو په شهزادگانو به د غلام حکومت کول خومره نامناسبه وي.

١١) هونبیار انسان زر نه په قهر پري

او شوک چې د بل په گناه پرده اچوي سرلوړې به شي.

١٢) د پاچا قهر د غرمبېدونکي زمري په خپر دی

خو رحم يې د پرځې په شان په شنو وانبو ورپري.

١٣) کم عقل زوی د خپل پلار دپاره لوی مصیبت دی

او د جگړه مارې بڼې جنګ د تل خڅېدونکي چت په خپر

دی.

١٤) کور او مال د مور او پلار نه په میراث پاتې کېږي

خو هونبیاره بڼه د څښتن له خوا بڼه سوغات دی.

١٥) لټي په انسان دروند خوب راوړي

او ناراسته انسان وړی پاتې کېږي.

١٦) شوک چې د څښتن په حکمونو عمل کوي نو خپل ځان

ساتي

څوک چې د هغه لارو ته په سپکه سترگه گوري نو مړ به شي.

څوک چې په غريب رحم کوي لکه څښتن ته چې پور

ورکوي

او څښتن به ورته د دې اجر ورکوي.

په پوره هيلې خپل زوی ته نصيحت کوه

هسې نه چې په اخر کې يې ژوند تباه شي.

پرېرډه چې غوسه ناک انسان د خپل قهر نتيجه وگوري.

که يو ځل يې د سزانه وژغورې نو بيا به يې تل ژغورې.

لارښوونه قبوله کړه او نصيحت واوره

نو په اخر کې به د حکمت خاوند شي.

د انسان په زړه کې ډېرې نقشې وي

خو هغه څه کيږي چې د څښتن خوښه وي.

مينه او وفا د انسان ښکلا ده

او يو غريب انسان د دروغجن نه غوره دی.

له څښتن څخه وېره انسان ته ژوند وربخښي

او په مړه گڼېده شپه تېروي

او د هرې بلا نه يې خوندي ساتي.

اصلاح او سزا

٢٤ لټ انسان کاسې ته لاس غزولی شي

خو خپله مړی خولې ته وړلی نه شي.

٢٥ ملنډې وهونکي ته په لښته سزا ورکړه

چې د ساده سړي د عبرت سبب شي

او که د عقل خاوند اصلاح کړي

هغه به نور هم علم حاصل کړي.

٢٦ څوک چې په پلار لاس اوچتوي او مور له کوره شري

نو داسې زوی شرم او رسوايي راوړي.

٢٧ نو ای زما زويه! که ته نصيحت ته غوږ ونه نيسي

نو د علم د خبرو نه به بې لارې شي.

٢٨ بدکاره شاهد په انصاف پورې خدا کوي

او بدکاران د شرارت نه خوند اخلي.

د ملنډو وهونکو دپاره سزا ده (۲۹)

او د کم عقلانو د ملا دپاره لښته ده.

۲۰ (۱) شراب خښل انسان مسخره کوي او نشه شور او

شخړې پيدا کوي

نو هر شوک چې په دې اخته شي د حکمت خاوند به نه شي.

د پاچا غوسه د غرمبېدونکي زمري په څېر وېره پيدا کوي (۲)

شوک چې هغه راپاروي نو خپل ځان تباه کوي.

د جنگ نه ځان ويستل انسان ته عزت ورکوي (۳)

خو هر جاهل سپری زر جگړې جوړوي.

لټ انسان د کښت په موسم کې قلبه نه کوي (۴)

او د لو په وخت کې چې هر شی لټوي هېڅ نه مومي.

د انسان د زړه خیالونه د ژورې شاه د اوبو په شان دي (۵)

خو د پوهې خاوند هغه ترې بهر راوباسي.

٦) ډېر خلک د وفادارۍ دعوه کوي

خو هېڅوک يو وفادار انسان پيدا کولای نه شي.

٧) نېک انسان خپل ژوند په صداقت تېروي

او راتلونکی نسل به يې تل بختور وي.

٨) کله چې يو پاچا د قضاوت په تخت کښېني

نو څه چې يې په نظر بد وي د بوسو په څېر يې بادوي.

٩) څوک ويلی شي چې زما زړه پاک دی

او زه پاک او بې گناه يم؟

١٠) په ټگۍ سره اندازه کول او په غلطو کانو وزن کول

دواړه د څښتن د کرکې سبب گرځي.

١١) حتی يو ماشوم هم په خپل چلند سره ځان داسې بنايي

چې گوندې کارونه يې پاک او رښتيني دي.

د خبرو او سوداگرۍ په هکله

١٢) غوږونه چې اوري او سترگې چې گوري

دواړه څښتن جوړ کړي دي.

۱۳) که د خوب سره مينه کوي خوار به شي

نو تل وينس اوسه چې په گېډه مور شي.

۱۴) اخیستونکی تل دا شکایت کوي چې

«دا بڼه نه دی! دا بڼه نه دی!»

خو کله يې چې واخلي نو بيا وايي:

«بڼه سودا مې وکړه!»

۱۵) سره زر او قيمتي غمي ډېر زيات پيدا کيږي

خو هغه شونډې چې د علم خبرې کوي نه موندونکې گانې ده.

۱۶) که څوک د يو پردي سړي ضمانت کوي

نو کالي دې ترې گرو واخلي

او بيا دې د پرديو په ضمانت کې

د ځان سره امانت وساتي.

۱۷) حرامه ډوډۍ خوږه وي

خو وروسته يې خوله د خاورو ډکيږي.

١٨ خپلې نقشي تل په مشوره جوړوه

او له بني مشورې پرته جنگ ته مه ځه.

١٩ غيبت کوونکی د نورو راز بنکاره کوي

نو له بېخايه خبرلوخ انسان نه ځان لېرې ساته

صبر او بدل اخيستل

٢٠ څوک چې په خپل مور او پلار لعنت وايي

نو د ژوند ډېوه به يې په توره تياره کې مړه شي.

٢١ کوم ميراث چې زر ترلاسه کيږي

نو په اخر کې به د برکت وسيله نه وي.

٢٢ داسې مه وايه چې زه به د دې بديو بدل اخلم.

څښتن ته صبر وکړه چې ستا بدل واخلي.

٢٣ څښتن په غلطو کانو وزن کولو نه کرکه کوي

نو د تلې غلط کارول بد کار دی.

د انسان د ژوند لاره څښتن ټاکلې ده (۲۴)

نو بیا څنگه څوک خپله لار پېژندلی شي؟

څوک چې په بیره نذر مني او بیا فکر کوي (۲۵)

نو خپل ځان په دام کې نښلوي.

هونبیار پاچا بدکاران د غنمو په شان غوبل کوي (۲۶)

او له ښو خلکو نه یې بېلوي لکه باد چې بوس بادوي.

د څښتن خراغ د انسان د روح لټون کوي (۲۷)

چې د هغه د زړه ټول رازونه ښکاره کوي.

مینه او وفا د یو پاچا کلکه ساتنه کوي (۲۸)

چې د مهربانۍ له امله به یې تخت تل ټینګ وي.

صداقت او عدالت

د ځوانانو عزت د هغوی قوت او قدرت دی (۲۹)

او سپین ویښته د مشرانو شان او شوکت دی.

د ادب لښته شرارت لېرې کوي (۳۰)

او د اصلاح زخمونه د انسان زړه دننه پاکوي.

۲۱ (۱) د پاچا زړه د اوبو د ويالي په څېر د څښتن په لاس

کې دی

کوم طرف ته چې يې خوښه وي هلته يې بيايي.

(۲) د انسان په نظر خپلې ټولې لارې سمې ښکاري

خو څښتن د زړونو په رازونو قضاوت کوي.

(۳) څښتن د قرباني نه

عدالت او انصاف کول ډېر خوښوي.

(۴) د بدکارانو کبرجنې سترگې او مغروره زړونه

د خواري ځمکې د حاصل په شان دي.

(۵) د خواري کښ انسان نقشي د ابادۍ سبب گرځي

خو ډېره بې صبري انسان ته نېستي راوړي.

(۶) په دروغجنه ژبه شتمني گټل داسې دي

لکه د مرگ په اخرنۍ سلگۍ پسې گرځېدل.

٧ د بدکارانو ظلم به هغوی د تباهی په لور راکاږي

ځکه چې هغوی له هر بڼه کار نه انکار کوي.

٨ د گناهکار انسان لار کږه وږه وي

خو د پاک سړي کارونه رښتیني وي.

٩ د کوتېې د سر د پاسه په یو کنج کې اوسېدل

د جگړه مارې بڼې سره په کور کې د اوسېدلو نه بڼه دی.

١٠ بدکاره انسان د بدی وږی وي

او په بل چا هېڅ رحم نه کوي.

١١ کله چې ملنډې وهونکي ته سزا ورکول کیږي

نو ساده سړی ترې حکمت حاصلوي

او کله چې هونبیار ته لارښوونه وشي

نو نور علم ترلاسه کوي.

١٢ عادل خدای د بدکاره کورنی د نژدې څخه ویني

او په بدکارانو باندې بلا او تباهي راولي.

١٣ څوک چې د غریبانو فریاد ته خپل غوږونه بند کړي

نو د هغه خپل فریاد به هېڅوک هم وانه وري.

١٤ په پرده کې سوغات ورکول د غوسې اور سړوي

او په پټه رشوت ورکول سړی د سخت غضب نه ساتي.

١٥ عادل په انصاف کولو خوشحالیږي

خو شر اچوونکي ترې وپریږي.

١٦ څوک چې د هونبیاړی د لارې نه بې لارې شي

نو هغه به د مرو په ډله کې وشمېرل شي.

١٧ څوک چې عیش او عشرت خوښوي نېستمن به شي

څوک چې شراب او کباب خوښوي نو شتمن به نه شي.

١٨ د نېکانو په ځای به بدکاران قرباني شي

او خاینان به د صادقانو په ځای سزا ومومي.

١٩ د یوې جگړه ماري بڼې سره په غوسه کې اوسېدلو نه

په دښته کې ځانته اوسېدل ښه دي.

د هونبیار انسان کور د عطرو او د قیمتي خزانو نه ډک وي (۲۰)

خو کم عقل چې څه گټي هغه خټي.

څوک چې نېکي کوي او په مهرباني پسې گرځي (۲۱)

نو اوږد ژوند، نېکمرغي او عزت به ترلاسه کړي.

يو هونبیار انسان د جنگياليو د ښار (۲۲)

په لويو دېوالونو ختلی شي

او هغه کلک دېوالونه يې راغورځولی شي

چې هغوی ورباندې ټينگ باور لري.

څوک چې خوله او ژبه په خپل واک کې ساتي (۲۳)

نو خپل ځان د سختی او تکليف نه ساتي.

کبرجن او مغرور سپری به (۲۴)

د ملنډې وهونکي په نوم مشهور شي

چې چلند به يې تل د غرور او غوسې نه ډک وي.

د لټ انسان لوږه هغه د مرگ په لور بيايي (۲۵)

ځکه چې د کار کولو نه انکار کوي.

۲۶ د هغه ټوله ورځ ډېرو شيانو ته سخت زړه کيږي

خو نېک سړی سخاوت کوي او د سختی نه ځان ساتي.

۲۷ که څښتن ته د بدکارانو قرباني د کرکې وړ وي

نو په بدنیتي سره قرباني ورکول به څومره نامناسبه وي.

۲۸ دروغجن شاهد به تباہ شي

خو څوک چې نورو ته غوږ نیسي خبرې به یې تلیپاتې وي.

۲۹ د بدکاره سړي په مخکې سپین سترگي ښکاري

خو رښتینی انسان په خپله لار ډاډمن قدمونه پورته کوي.

۳۰ هېڅ داسې حکمت، پوهه او انساني فکر نشته

چې د څښتن په خلاف بریالیتوب ته ورسېږي.

۳۱ اس د جنگ د ورځې دپاره تیارېږي

خو بریالیتوب د څښتن په لاس کې دی.

۲۲ (۱) نېک نامي د ډېرې شتمني نه غوره ده

او عزت د سرو او سپينو زرو نه بهتر دی.

(۲) شتمن او غريب په يو صفت کې شريک دي

ځکه چې څښتن د دواړو خالق دی.

(۳) ځيرک انسان بدي او بلا ويني او خپل ځان ترې ساتي

خو ساده سپری د هغې په لور روان وي او سزا به يې ويني.

(۴) عاجزي د څښتن له وېرې پيدا کيږي

چې انسان ته شتمني، عزت او نېکمرغه ژوند ورکوي.

(۵) د دروغجن انسان لار له اغزو او دامونو نه ډکه وي

خو په چا چې خپل ځان گران وي نو ځان ترې لېرې ساتي.

(۶) ماشوم په سمه لار روان کړه.

که سپين بريی هم شي نو مخ به ترې وانه ږوي.

(۷) شتمن په مسکينانو باندې حکومت کوي

او پور اخیستونکی د پور ورکونکي غلام دی.

۸ شوک چې د بي انصافی تخم کړي نو مصیبت به رپي

او د کبر کاسه به يې نسکوره شي.

۹ بختور دی هغه شوک چې سخاوت کوي

حکۀ د خپلو خوړو يوه برخه خوارانو ته ورکوي.

۱۰ ملنډې وهونکی وشړه نو شخړې به ورسره ختم شي

بحثونه او پېغورونه به ورسره هم بند شي.

۱۱ شوک چې د پاک زړه خاوند وي او خوږې خبرې کوي

نو پاچا به هم د هغه ملگری شي.

۱۲ خښتن په علم او پوهه خپل نظر ساتي

خو د خاينانو نقشي له منځه وړي.

۱۳ لټ سپری له کور څخه نه وځي او وايي: «بهر زمري دی!

که کوڅې ته ووځم نو مې به مې کړي!»

۱۴ د زناکارې بڼځې خوله د ژورې کنډې په څېر ده

چاته چې څښتن په غوسه وي نو په کې غورځيږي.

١٥ جهالت د ماشوم په زړه کې نغښتی وي

خو د ادب لښته به يې ترې لېرې وباسي.

١٦ څوک چې په غريب ظلم وکړي او خپله شتمني ډېره کړي

او شتمن ته تحفي ورکوي، نو اخر به نېستمن شي.

د حکمت د خاوندانو دېرش نصيحتونه

١٧ د حکمت د خاوندانو خبرو ته غوږ نيسه او ورته پام کوه

او زما تعليم د زړه له کومي قبول کړه

١٨ نو که دا خبرې د زړه په تل کې وساتي او تل ستا په شونډو

وي

نو خوشحالي به دې په برخه شي.

١٩ نو زه همدا نن تاته تعليم درکوم

د دې دپاره چې په څښتن باندې پوره باور ولرې.

٢٠ ما ستا دپاره دېرش نصيحتونه ليکلي دي

چې د علم او نصيحت نه ډک دي

٢١ ترڅو تا پوه کړم چې رښتیا او د باور وړ خبرې زده کړې

او هغه چاته رښتینی ځواب ورکړې چې ته یې رالېږلی یې.

د شتمنی په هکله نصیحتونه

٢٢ د غریب د غریبی نه په غلا غلطه گټه مه اخله

او په محکمه کې د مسکینانو حق ترپښو مه لاندې کوه

٢٣ ځکه څښتن به د دوی د حق ساتنه وکړي

او هغوی به تباہ کړي چې د دوی نه یې غلا کړې ده.

٢٤ د غوسه ناک انسان سره ناسته ولاړه مه کوه

او د هغه چا سره ملگرتیا مه کوه چې زر په قهریږي

٢٥ هسې نه چې د هغه عادتونه زده کړې

او خپل ځان په دام کې ونښلوي.

٢٦ د بل چا په قرض کې لاس مه ورکوه

او مه د چا د پور ضمانت په خپله غاړه اخله.

٢٧ که ته چیرته دا قرض ورنه کړې

نو د خوب کټ او بستره به درنه یوسي.

د ځمکې د حد پخوانی تیره مه بېخایه کوه (۲۸)

کوم چې پلار او نیکه دې پخوا ایښودلې ده.

څوک چې په خپل کار کې مهارت ولري (۲۹)

د پاچاهانو په حضور کې به خدمت کوي

او د عامو خلکو خدمت به نه کوي.

۲۳ (۱) کله چې ته د اختیار د خاوند سره ډوډی خوړلو ته

کښېښي

نو ښه فکر وکړه چې ستا په مخکې څه دي.

(۲) که ته ډېر خپټور انسان هم یې

نو په خپله مری دې چاره کېږده

(۳) او د خوندورو خوړو نه یې د یوې مری تمه هم مه لره

ځکه چې دا خوراک ستا د چل او تېرايستلو دپاره دی.

(۴) د شتمنی د لاسته راوړلو دپاره ځان مه ستومانه کوه

هونبیار اوسه او د داسې کار نه ځان وساته

٥ ځکه ټوله شتمني به دې

ناخپه د عقاب په شان وزرې پرانيزي

او د سترگو په رپ کې به اسمان ته والوزي او ختمه به شي.

٦ د شوم سړي ډوډۍ مه خوره

او د خوندورو خوړو نه يې د يوې مړۍ تمه هم مه لره

٧ ځکه هرڅه چې ته خوړې هغه يې حسابوي

او درته وايي چې راءه، ما سره وخوره او وڅښه!

خو هغه د زړه له کومي دا خبره نه کوي.

٨ کومه مړۍ چې دې خوړلې ده هغه به بېرته وگرځوي

او ټولې خوږې خبرې به دې له منځه لاړې شي.

٩ کم عقل سړي ته هېڅکله نصيحت مه کوه

ځکه هغه ستا د هونبیارۍ کلام ته په سپکه سترگه گوري.

١٠ د ځمکې د حد پخوانۍ تېره مه بېځايه کوه

او د یتیمانو ځمکه په ظلم مه نیسه

۱۱) ځکه چې د دوی ساتونکی زورور دی

او هغه به د دوی حق ستا نه واخلي.

د پلار نصیحتونه

۱۲) د زړه له کومي نصیحت قبول کړه

او د علم او پوهې خبرو ته غوږ ونیسه.

۱۳) د خپل زوی په اصلاح کې لټي مه کوه.

که ته یې په لښته ووهې نو مړ به نه شي.

۱۴) نو هغه ته په لښته سزا ورکړه

چې روح یې د قبر نه وژغورل شي.

۱۵) نو ای زما زویه! که ته د حکمت خاوند شې

نو زړه به مې ډېر خوشحاله شي

۱۶) او کله چې ته رښتینې خبرې کوي

نو زړه مې د خوشحالی نه ټوپونه وهي.

١٧ خپل زړه مه پرېږده چې له گناهکارانو سره بخپلي وکړي

بلکې هر وخت د خښتن نه په وېره کې اوسه

١٨ نو باور ولره چې په راتلونکې کې ستا دپاره پوره هيله ده

او هېڅکله به ستا هيلې له منځه لاړې نه شي.

١٩ نو ای زما زويه! ماته غوږ ونيسه او هوښيار اوسه

او خپل زړه دې په سمه لار باندې ټينگ وساته.

٢٠ د شرايبانو سره ناسته ولاړه مه کوه

او د خپتورو خلکو سره چې ډېره غوښه خوښوي مه گرځه

٢١ ځکه چې شرايبان او خپتور خلک به خوار شي

او ډېر خوب به هغوی ته زاړه کالي واغوندي.

٢٢ د خپل پلار خبرو ته دې غوږ ونيسه

چې تاته يې ژوند درکړی دی

او د خپلې بوډۍ مور سپينو ويښتو ته

په سپکه سترگه مه گوره.

حقيقت حاصل كړه او هغه په بيه واخله (۲۳)

او د پيسو په خاطر حكمت، نصيحت او عقل مه خرڅوه.

د نېك سړي پلار ډېر خوشحاله وي (۲۴)

او هونبنيار زوی د خپل پلار دپاره د خوښۍ سبب وي.

پر پرده چې ستا مور او پلار په تا خوښ اوسي (۲۵)

او مور دې چې ته يې زېږولی يې خوشحالي وکړي.

نو ای زما زويه! خپل زړه دې ماته راکړه (۲۶)

او په ډېره خوشحالی زما په لارو قدم کېږده

ځکه زناکاره بنځه ستا دپاره ژوره کنده ده (۲۷)

او هغه د يوې تنگې شاه په څېر ده.

هغه د يو داړه مار په شان په کمين کې ناسته وي (۲۸)

او د خلکو ترمنځ خيانت زياتوي.

څوک دی چې افسوس کوي (۲۹)

او څوک دی چې غمجن دی؟

څوک دی چې شخړې جوړوي

او څوک دی چې شکایت کوي؟

څوک دی چې ناحقه زخمونه لري

او څوک دی چې سترگې يې سرې دي؟

دا هغه څوک دي چې تل شراب خوري (۳۰)

او هر ډول شراب خښي او تل ورپسې گرځي.

د شرابو سور رنگ ته په شوق مه گوره (۳۱)

چې په پياله کې ځليږي

او په اسانۍ له ستوني نه تېرېږي

خو په اخر کې د مار په شان چيچل کوي (۳۲)

او د منگري په څېر د زهرو ډک وي.

ستا سترگې به هر ډول حيرانوونکي شيان ويني (۳۳)

او په زړه کې به دې گډې وډې خبرې گرځي.

د هغه چا په شان به شې چې د درياب د پاسه خوب کوي (۳۴)

او د خپو په سر پروت تالی وهي.

٢٥ ته به ووايي: «هغوی زه ووهم خو زه دردمند نه شوم.

زه يې وټکولم خو پوه پرې نه شوم.

کله به راوينس شم چې د شرابو يوه بله پياله وخبم؟»

٢٤ د بدکارانو سره بخيلي مه کوه

او له هغوی سره د ملگرتيا تمه مه لره

٢ حکه چې زړونه يې تل د تباهی نقشي جوړوي

او شونډې يې د شرارت خبرې کوي.

د مصيبت او قوت په هکله نصيحتونه

٣ يو کور د حکمت په بنياد ودانېږي

او د پوهې په وسيله هغه ټينگ ودرېږي

٤ او کوتې يې د علم په وسيله

د بنکلو او قيمتي خزانو نه ډکېږي.

٥ د حکمت د خاوند قدرت ډېرېږي

او د عالم قوت نور هم زیاتیري.

⑥ له بنو مشورو پرته جنگ ته مه ځه

ډېر مشوره ورکوونکي د برياليتوب سبب ګرځي.

⑦ جاهل انسان د حکمت لوړ مقام ته نه شي رسېدلی

او په جرګه کې خپله خوله نه شي خلاصولی.

⑧ څوک چې بدې نقشي جوړوي

نو د فرېکار په نوم به مشهور شي.

⑨ د جاهلانو نقشي د ګناه نه ډکې وي

او د ملنډو وهونکو نه خلک کرکه کوي.

⑩ که د سختی په وخت کې خپل همت له لاسه ورکړي

نو ته بيا ډېر کمزوری انسان يې.

⑪ د هغه چا په خلاصون کې سستي مه کوه

چې د مرګ په لور رانېکل کيږي

او هغوی وژغوره

چې حلالېدو ته وړل کيږي.

١٢) که ته وايې چې مونږ له دې نه خبر نه وو

نو د زړونو د رازونو قضاوت کوونکی دې ته پام نه کوي؟

هغه چې ستا د ژوند حفاظت کوي، په دې به پوه نه شي؟

هغه به د هرچا د عمل سره سم بدل ورنه کړي؟

د بدکارانو په هکله نصیحتونه

١٣) ای زما زویه! نو شات خوره، ځکه چې دا ښه شی دی

او د مچيو د چک سوچه شات به ستا خوله خوږه کړي.

١٤) نو همدا شان حکمت هم ستا د روح دپاره خوږ دی.

که ته يې حاصل کړې نو په راتلونکې کې به ستا دپاره پوره هيله

وي

او هېڅکله به ستا هيلې پای ته ونه رسيږي.

١٥) د بدکارانو په شان مه اوسه

چې د نېکانو د کور په خلاف په کمين کې ناست وي

ترڅو د هغوی د اوسېدلو کور لوټ او تالا کړي.

١٦) که نېک انسان حتی اووه وارې ولویږي خو بیا هم پاڅیږي

خو بدکاران په بدی او بلا اخته کیږي.

١٧) کله چې ستا دښمن له پښو راولویږي خوند ترې مه اخله

او که راغورځیږي نو خپل زړه دې مه خوشحاله

١٨) که څښتن ستا دا خوشحالي وویني ستا نه به ناراضه شي

او د هغه نه به خپل غضب لږې کړي.

١٩) د بدکارانو په خاطر اندېښنه مه کوه

او د شر اچوونکو سره بخيلي مه کوه

٢٠) ځکه چې د بدکاره انسان دپاره د راتلونکې هیله نشته

او د هغوی د ژوند ډېره مخ په مړه کېدو ده.

٢١) نو ای زما زویه! د څښتن او له پاچا څخه وېره لره

او د هغو خلکو ملگرتیا مه کوه چې له اطاعت کولو نه اووښتي

دي

٢٢) ځکه چې مصیبت به په دوی ناڅاپه نازل شي

او څوک پوهیږي چې هغوی به په دوی کوم ډول بلا نازل

د حکمت د خاوندانو نورې خبرې

۲۳ د حکمت خاوندانو دا خبرې هم کړې دي.

د قضاوت په وخت کې د چا طرفداري ښه کار نه دی.

۲۴ هر څوک چې مجرم ته وایي چې ته یې گناه یې

نو قومونه به پرې لعنت ووايي او ولسونه به ترې کرکه وکړي

۲۵ خو څوک چې مجرم ملامتوي

نو بری او برکت به یې په برخه شي.

۲۶ څوک چې ښکاره او روښانه ځواب ورکوي

لکه رښتینی ملگری چې څوک په مخ ښکلوي.

۲۷ لومړی خپل کاروبار قوي کړه

او ځمکه دې وکړه

او بیا خپل کور ودان کړه.

۲۸ له ثبوت پرته د بل چا په خلاف شاهدي مه ورکوه

او هېڅکله د هغه په هکله د دروغو هڅه مه کوه

۲۹) او داسې مه وایه: «زما سره یې څه کړي دي

زه به همداسې ورسره وکړم او خپل بدل به ترې واخلم.»

۳۰) زه د یو لټ سړي په پټي تېر شوم

او د یو ناپوهه سړي د انگورو باغ مې ولیده

۳۱) چې په هرځای کې یې اغزي راختلي وو

او ځمکه یې په هر ډول وانښو پوښل شوې وه

او د تیرو دېوالونه یې راغورځېدلي وو.

۳۲) کله چې ما دا هرڅه وکتل نو په فکر کې ډوب شوم

او څه چې ما ولیدل د هغې نه مې داسې عبرت واخیست:

۳۳) که لټ سړی وایي: «نور به هم ویده شم

او لاس به د سر لاندې کېږدم چې ارام وکړم»

۳۴) نو غریبي به د داړه مار په شان په هغه راشي

او نېستي به د وسله وال غل په څېر ورباندې یرغل وکړي.

د سليمان پورې ترلي نور متلونه

۲۵ (۱) دا هم د سليمان هغه متلونه دي چې د يهودا د پاچا
حزقيا کاتبانو راپول کړي دي.

د نېکانو او بدکارانو ترمنځ دعوه

(۲) دا د خدای لويي ده چې رازونه پټ ساتي

د يوې موضوع څپرل د پاچا لويي ښکاره کوي.

(۳) لکه څنگه چې اسمان لوړ او ځمکه ژوره ده

همداسې د پاچاهانو د زړونو رازونه هم پټ دي.

(۴) د سپينو زرو نه ناپاکي لېرې کړه

چې زرگر ترې ښايسته لوبنی جوړ کړي.

(۵) د پاچا له حضور نه بدکاران لېرې کړه

چې تخت يې د عدالت په بنياد ټينگ پاتې شي.

(۶) د پاچا په حضور کې ځان لوړ مه گڼه

او د لويو خلکو په ځای مه کښېنه

(۷) نو دا به ښه وي چې هغه تاته ووايي:

«راشه او زما په خوا کې کښېښه»

له دې نه چې د مشرانو په مخکې دې سپک کړي

او په لاندې ځای کې دې کښېښوي.

څه چې تا په خپلو سترگو ليدلي دي

نو په محکمه کې په ويلو بېره مه کوه ۸

هسې نه چې تا ملامته او بيا دې رسوا کړي.

که داسې وشي نو په اخر کې به ته څه کوي؟

په يوه دعوه کې د هرچا سره مخامخ بحث کوه ۹

او د بل چا راز ورته مه ښکاره کوه

هسې نه چې څوک يې واوري او تا وشرموي ۱۰

او بدنامي به دې هېڅکله ختمه نه شي.

په ځای خبره داسې ده ۱۱

لکه د سپينو زرو په گانه کې چې د سرو زرو مری وي.

د حکمت د خاوند نصيحت، اورېدونکي ته داسې دی ۱۲

لکه په غوږ کې د خالصو سرو زرو غوږوالی او یا ګاڼه وي.

۱۳) صادق استازی د خپل لپرونکي دپاره داسې دی

لکه د لو په وخت کې چې د غرونو د واورې یخوالی وي

چې د خپل بادار روح تازه کوي.

۱۴) څوک چې د تحفې ورکولو لافې وهي او نه یې ورکوي

لکه د هغې ورپېڅې او باد په شان دی چې باران نه وروي.

۱۵) د صبر په وسیله یو حکمران هم رضا کيږي

او نرمه ژبه هډوکي توتې توتې کوي.

۱۶) که شات پیدا کړې نو د اړتیا نه ډېر مه خوره

هسې نه چې زیات وخورې او زړه دې بد شي.

۱۷) د خپل ګاونډي کور ته ډېر مه ورځه

هسې نه چې زړه یې بد شي او ستا نه کرکه وکړي.

۱۸) څوک چې د بل په خلاف د دروغو تور لگوي

لکه د لور یا تورې او یا تېره غشي په څېر زیان رسوي.

د سختی په وخت کې په بې اعتباره سړي باور کول داسې (۱۹)

دي

لکه په خوځېدلي غاښ خوړل او يا په ګوډه پښه ګرځېدل.

د مات زړه خاوند ته د خوشحالی سندرې ويل داسې دي (۲۰)

لکه د یخنی په ورځ د چا نه څادر اخیستل

او يا يې په زخمونو باندې مالګه شیندل.

که ستا دښمن وږی وي (۲۱)

نو هغه ته خواړه ورکړه چې ويې خوري

او که چېرې تږی وي

نو هغه ته اوبه ورکړه چې ويې څښي

په دې کار به ته د هغه په سر باندې اور بل کړې (۲۲)

او څښتن به تاته اجر درکړي.

لکه څنگه چې د شمال باد باران راوړي (۲۳)

همداسې غیبت د سړي په مخکې غوسه پیدا کوي.

د کوتې د سر د پاسه په یو کنج کې اوسېدل (۲۴)

د جگره ماري بښې سره په کور کې د اوسېدلو نه بڼه دی.

د لېرې ځای نه د خوشحالی زېري اورېدل داسې دي (۲۵)

لکه تری سړي ته یخې اوبه ورکول.

د یو نېک انسان بدکارانو ته تسلیمېدل (۲۶)

لکه د خټو نه ډکه چینه او د څاه چټلېدل.

لکه څنگه چې د ډېرو شاتو خوړل بڼه کار نه دی (۲۷)

همداسې د ځان دپاره عزت او درناوی غوښتل بڼه کار نه دی.

اووه ډوله بد خلک

څوک چې د خپل نفس مخنیوی نه شي کولای داسې دی (۲۸)

لکه یو ښار چې دېوالونه یې سوري او وران شوي وي.

۲۶ (۱) لکه څنگه چې په اوږي کې واوړه

او د لو په وخت کې باران مناسب نه دی

همداسې کم عقل انسان ته

درناوی کول هم مناسب نه دی.

٢ لکه څنگه چې چنچنه اخوا دې خوا الوزي

او يا توتکی گرځي راگرځي او نه کښېني

همداسې بېځايه سپکې سپورې

په چا پورې نه نښلي.

٣ لکه څنگه چې د اس دپاره قمچينه او د خره دپاره قيصه ده

همداسې د کم عقلانو د ملا دپاره لښته ده.

٤ کم عقل ته د هغه د جهالت سره سم ځواب مه ورکوه

هسې نه چې ته په خپله هم د هغه په شان شې.

٥ کم عقل ته د هغه د جهالت سره سم ځواب ورکوه

هسې نه چې هغه ځان د حکمت خاوند وگڼي.

٦ د کم عقل په لاس پيغام لېږل داسې دي

لکه خپلې پښې غوڅول او د ظلم زهر څښل.

٧ د کم عقل د خولې متل داسې دی

لکه د گود سړي پښه چې بېځايه زنگيرې.

۸ کم عقل ته درناوی کول داسې دي

لکه خوګ چې په مچنو غزه کې تیره د سر نه تاوه کړي.

۹ د کم عقل د خولې متل داسې دی

لکه د نشه انسان په لاس کې چې د اغزیو لښته وي.

۱۰ هغه خوګ چې کم عقل او لاروی سړی مزدور نیسي

د هغه غشي ویشتونکي په خپر دی چې هر خوګ ټپي کوي.

۱۱ لکه څنگه چې سپی خپلې کانګې بېرته خټي

همداسې کم عقل خپل جهالت بیا تکراروي.

۱۲ خوګ چې خپل ځان د حکمت خاوند گڼي

نو هغه د یو کم عقل نه هم ډېر بد دی.

۱۳ لټ سړی له کور څخه نه وځي او وایي:

«په کوڅه کې زمری دی!»

او په چوکونو کې غرمبېدونکي زمري

گرځي راگرځي!»

١٤ لکه څنگه چې دروازه په خپلو قبضو باندې تاوېږي

راتاوېږي

همداسې لټ سپری په خپل کټ کې اوږي رااوږي.

١٥ لټ انسان کاسې ته لاس غزولی شي

خو د لټې نه یې بېرته خولې ته وړلی نه شي.

١٦ لټ انسان خپل ځان د حکمت خاوند گڼي

د اووه هوبنپارانو نه چې په حکمت ځواب ورکوي.

١٧ څوک چې په غوسه د بل په شخړه کې لاس وهنه کوي

لکه څوک چې کوڅه ډب سپی له غوږونو نه راوښيي.

١٨ لکه څنگه چې یو لېونی د اور سکروټې

او وژونکي غشي وروي

١٩ د هغه چا په شان دی څوک چې بل غولوي

او بیا وایي چې ما ټوکې کولې.

٢٠ له لرگیو او پوکي پرته اور مړ کېږي

او د غیبت پرته جنگ ختمېږي.

٢١ لکه څنگه چې لرگي اور اخلي او سکاره په سکروټو

بدليږي

همداسې د جنگ اور له جگړه مار سړي نه پورته کيږي.

٢٢ د غيبت کوونکي خبرې د خوندور خوراک په شان دي

چې د انسان له ستوني تېريږي او د گېډې تل ته بنسټه کيږي.

٢٣ خوږې خبرې د زړه شرارت پتوي

لکه په خاورين لوبني چې رنگ پورې شي.

٢٤ کينه ناک انسان په خوږو خبرو خپله کرکه پتوي

خو د زړه په تل کې يې ټکي ساتلې وي.

٢٥ کله چې هغه خوږې خبرې کوي نو باور پرې مه کوه

ځکه زړه يې د اووه بديو نه ډک دی چې د کرکې وړ دي.

٢٦ که د هغه کرکه په دروغو د پردې لاندې پټه وي

خو شرارت به يې ټولو خلکو ته بياهم ښکاره شي.

٢٧ څوک چې بل ته کنده کيندي

نو په خپله به په کې راوغورځيږي

او څوک چې د بل په طرف تیره ورغروي

نو په خپله به پرې راوړغړيږي.

دروغجنه ژبه او کرکه د سړي زړه ټوټې ټوټې کوي (۲۸)

او د غوره مالی خبرې تباهي راولي.

دوستان او دښمنان

۲۷ (۱) د سبا ورځې د بريالیتوب په هکله لافي مه وهه

ځکه ته نه پوهېږې چې سبا به څه کېږي.

(۲) دا به ښه وي چې نور خلک ستا ستاينه وکړي

هسې نه چې ته په خپله د ځان ستاينه وکړې.

(۳) کاني درانه او شگې درنې دي

خو جاهل چې کومه غوسه راپاروي د دې نه هم درنه ده.

(۴) غوسه ظالمه او غضب د سېلاب په څېر دی

خو د کينې او غيرت په مخکې هېڅوک نه شي ټينگېدلی.

(۵) له پټې مينې نه

ښکاره رڼه بڼه ده.

⑥ د دوست له لاسه زخمونه د وفاداری نښه ده

خو د دښمن په ډېرو ښکلولو باور نشته.

⑦ موږ انسان د شاتو نه هم کرکه کوي

خو د وږي دپاره ترخه خواږه هم خواږه وي.

⑧ خوګ چې له خپل کور نه بل ځای ته مسافر شي

د هغې مرغی په شان ده چې له خپلې ځالې نه ورکه شوې

وي.

⑨ لکه څنگه چې عطر او خوشبویي د انسان زړه خوشحالوي

نو همداسې ښې مشورې دوستان خوشحالوي.

⑩ د خپل ځان او خپل پلار دوستان مه پرېږده

او د مصیبت په وخت کې د خپل ورور کور ته هم مه ځه

ځکه ستا نژدې گاونډی د لېرې ورور نه بڼه دی.

⑪ نو ای زما زویه! حکمت پیدا کړه او زما زړه خوشحاله کړه

نو بیا زه هغه چاته ځواب ورکولای شم چې زما سپکاوی

کوي.

۱۲) ځيرک انسان چې بدي او بلا ويني نو خپل ځان ترې ساتي

خو ساده سپری چې د هغې په لور روان وي نو سزا به يې

ويني.

۱۳) که څوک د يو پردي سپري ضمانت کوي

نو کالي دې ترې گرو واخلي

او بيا دې د بل چا د بښځې په ضمانت کې

د ځان سره امانت وساتي.

۱۴) که څوک سهار وختي په لوړ اواز په خپل گاونډي سلام

اچوي

نو دا به د بښکنځلو په څېر وگڼل شي.

۱۵) جگړه ماره بښځه د هغه بام سره برابره ده

چې د باران په ورځ په پرله پسې توگه راخاڅي

۱۶) نو د هغې منع کول داسې دي

لکه د باد بندول او يا تېل په موتي کې نيول.

١٧ لکه څنگه چې اوسپنه اوسپنه تېره کوي

همداسې يو انسان بل انسان اصلاح کوي.

١٨ لکه څنگه چې څوک د انځر د ونې پالنه کوي

نو د هغې مېوه هم خوري

همداسې که څوک د خپل بادار خيال ساتي

نو عزت حاصلوي.

١٩ لکه څنگه چې انسان خپل مخ په اوبو کې ويني

همداسې د زړه سترگې د انسان شخصيت هم ويني.

٢٠ لکه څنگه چې قبر او د تباهي کنده په مرگ نه مړيږي

همداسې د انسان سترگې هېڅکله هم نه مړيږي.

٢١ لکه څنگه چې سره زر او سپين زر په اور ازمایل کيږي

همداسې د انسان شخصيت د هغه صفت کولو څخه معلومېږي.

٢٢ که جاهل انسان په اونگ کې د تخم په شان وټکوي

او د ډانگ په وسيله يې د غلو دانو په څېر ميده ميده کړي

خو جهالت به ترې بياهم لېرې نه شي.

د رمو او پادو ساتنه

د خپلو رمو له حال نه ځان پوره خبروه (۲۳)

او په بڼه توگه د خپلو پادو باندې پام کوه

ځکه مال او دولت د تل دپاره نه وي (۲۴)

او تاج او تخت نورو نسلونو ته نه پاتې کېږي.

کله چې وانبه ورپېل شي او نوي تنکي وانبه راشنه شي (۲۵)

او د غرونو شنه بوټي راټول او ذخيره شي

نو بيا به ستا پسونه د کاليو دپاره وړۍ درکړي (۲۶)

او د وزو په خرڅولو سره به ځمکه واخلي

او بيا به ستا سره د وزو دومره ډېرې شيدې وي (۲۷)

چې د کورنۍ ټول غړي به دې په گېډه ماړه شي

او د وينځو د ژوند دپاره به دې کافي وي.

۲۸ (۱) بدکاران تنبتي که څوک ورپسې روان هم نه وي

خو نېکان د زمري په شان زړور وي.

(۲) په کوم وطن کې چې گډوډي وي نو واکداران يې ډېر وي

خو پوه او هوښيار مشران د دولت نظام ټينگ ساتي.

(۳) کوم غريب واکدار چې په خوارانو ظلم کوي

د هغه تېز باران په شان دی چې ټول فصل تباه کوي.

(۴) څوک چې له قانون نه سرغړونه کوي نو د بدکارانو ستاينه

کوي

خو څوک چې د قانون تابعداري کوي نو د بدکارانو مخالفت

کوي.

(۵) بدکاران په انصاف او عدالت نه پوهيږي

خو څوک چې د خښتن لټون کوي هغوی په هرڅه بڼه

پوهيږي.

(۶) هغه غريب چې خپل ژوند په صداقت تېروي

له هغه شتمن نه ښه دی چې د منافقت په لار روان وي.

٧ هونبیار زوی په قانون باندې عمل کوي

خو د بداخلاقانو ملگری خپل پلار سپکوي.

٨ خوک چې له غریبانو نه سود اخلي او خپله شتمني زیاتوي

نو اخر به د هغوی مال د هغه چا شي چې په مسکینانو رحم کوي.

٩ خوک چې له قانون نه سرغړونه کوي

نو څښتن د هغه له دعا نه کرکه کوي.

١٠ خوک چې صادقان بې لارې کوي او هغوی ته کنده کیندي

نو په خپله به په کې راوغورځيږي

خو د پاک زړه خاوندان به ښه میراث ترلاسه کړي.

١١ شتمن سړی خپل ځان د حکمت خاوند گڼي

خو غریب عقلمن د هغه د زړه د تل نه خبر وي.

په څښتن باور او شتمني گټل

١٢ کله چې ښکاکان بريالي کيږي نو ټول خلک خوشحاليږي

خو کله چې بدکاران واک ته رسيږي نو خلک ترې پټيږي.

۱۳) خوک چې خپله گناه پټوي او په هغې پرده اچوي

نو بريالی به نه شي

خو خوک چې په خپلو گناهونو اقرار کوي او لاس ترې اخلي

نو په هغه به رحم وشي.

۱۴) بختور دی هغه خوک چې هر وخت له خښتنه څخه

وېرېږي

خو خوک چې خپل زړه سخت کړي په بلا اخته کېږي.

۱۵) بدکاره انسان چې په خوارانو حکومت کوي

د غرمبېدونکي زمري يا د اېرې په شان چې ناخاپه يرغل

کوي.

۱۶) ناپوهه پاچا په خپلو خلکو ډېر ظلم کوي

خوک چې د ناروا گټې نه کرکه کوي تل خپل عمر اوږدوي.

۱۷) که چا خپل لاسونه د بل په وينو سره کړي وي

نو د مرگ تر کندي پورې به سرگردانه وي

او هېڅوک دې د هغه سره مرسته نه کوي.

۱۸ څوک چې خپل ژوند په صداقت تېروي هغه به وژغورل

شي

خو څوک چې منافقت کوي نو ناخاپه به راوغورځول شي.

۱۹ څوک چې په خپله ځمکه کې کار کوي

په گېډه به مور شي

خو څوک چې د ورځې خوبونه کوي

نو سخته غريبې به پرې راشي.

۲۰ صادق انسان ته به ډېر زيات برکتونه ورکړل شي

خو څوک چې ډېر زر شتمن کېدل غواړي نو بې سزا به پاتې

نه شي.

۲۱ دا ښه کار نه دی چې د چا طرفداري وشي

حتی یو سپری د یوې مړی ډوډی دپاره هم بې انصافي کوي.

۲۲ شوم سپری هڅه کوي چې زر شتمن شي

خو په دې نه پوهیږي چې نېستي د هغه انتظار کوي.

٢٣) څوک چې بل اصلاح کوي نو په اخر کې به عزتمن شي

له هغه چا نه چې ډېره غوړه مالي کوي.

٢٤) څوک چې د خپل مور او پلار مال په زور اخلي

او وايي چې دا کومه گناه نه ده

نو د وړانکارو سره ملگرتيا کوي.

٢٥) د وړيو سترگو خاوند جنگ جگړې جوړوي

خو څوک چې په څښتن باور کوي نو اباد به شي.

٢٦) څوک چې په خپل ځان ډاډه وي هغه کم عقل دی

خو څوک چې د حکمت په لار روان وي خلاصون به ومومي.

٢٧) څوک چې د مسکينانو سره مرسته کوي

نو له نېستۍ سره به مخ نه شي

خو څوک چې پرې سترگې پټوي

نو لعنتونه به ورباندې وورېږي.

٢٨) کله چې بدکاران واک ته رسېږي نو خلک ترې پټېږي

خو کله چې هغوی بربادېږي نو نېکان ابادېږي.

۲۹ (۱) شوک چې د ډېرې رتنې نه وروسته بیا هم سرغړونه

کوي

نو ناخاپه به ټوټې ټوټې شي او د جوړېدو به نه وي.

نېکي او بدې

(۲) کله چې نېکان ابادېږي نو ټول خلک خوشحاليږي

خو کله چې بدکاران واک ته رسېږي نو خلک خفه کېږي.

(۳) شوک چې له حکمت سره مينه لري

نو خپل پلار خوشحالي

خو شوک چې د بدلمنو بڼځو ملگرتيا کوي

نو خپل مال او دولت بربادوي.

(۴) په عدالت کولو پاچا د خپل دولت امنيت ټينگوي

خو شوک چې ډېر ماليات راټولوي وطن وړانوي.

(۵) شوک چې بل چاته غوړه مالي کوي

نو د هغه د پښو دپاره جال غوړوي.

⑥ شر اچوونکی د خپلې گناه په دام کې نښلي

خو نېک انسان د خوشحالی سندرې وايي.

⑦ نېک انسان د مسکینانو د حق پوره پام کوي

خو بدکاره انسان يې خیال نه ساتي.

⑧ ملنډې وهونکي د اور د لمبو په شان ښارونه راپاروي

خو د حکمت خاوندان د غوسې اور سړوي.

⑨ که د حکمت خاوند

يو جاهل محکمې ته بوځي

نو جاهل به په غوسه شي

او ملنډې به وهي او روغه جوړه به نه وي.

⑩ د وینو تېري انسانان د پاک زړه د خاوند نه کرکه کوي

او هڅه کوي چې صادقان ووژني.

⑪ کم عقل انسان خپله غوسه زر ښکاره کوي

خو د حکمت خاوند د غوسې اور سروی.

۱۲) کوم واکدار چې د دروغو خبرو ته غوږ نیسي

نو ټول خدمتگاران به یې بدکاره شي.

۱۳) ظالم او مظلوم په یو صفت کې شریک دي

ځکه څښتن دواړو ته د ژوند روښانه سترگې ورکړې دي.

۱۴) هغه پاچا چې په وفاداری د مسکینانو سره انصاف کوي

نو د پاچاهۍ تخت به یې تل په ټینگ بنیاد ولاړ وي.

۱۵) د ادب لښته او سخته لارښوونه حکمت پیدا کوي

خو کوم اولاد چې ازاد گړځي نو خپلې مور ته شرم راوړي.

په څښتن باور او ادب زده کول

۱۶) کله چې بدکاران واک ته رسېږي نو گناهونه زیاتېږي

خو نېکان به یې وگوري چې هغوی بربادېږي.

۱۷) خپل زوی اصلاح کړه نو تاته به سکون درکړي

او د زړه ارمانونه به دې په خوشحالی پوره کړي.

١٨) کله چې الهام نه وي نو ولس سرکښي کوي

خو بختور دی هغه څوک چې په قانون باندې عمل کوي.

١٩) نوکر يوازې په نصيحت نه اصلاح کيږي

سره له دې چې هغه ستا په خبرو پوهيږي خو پام ورته نه کوي.

٢٠) څوک چې پرته له فکر کولو نه خبرې کوي

نو هغه د يو کم عقل نه هم ډېر بد دی.

٢١) که څوک خپل نوکر د ځوانۍ نه نازولی اموخته کړي

نو په اخر کې به د خپل بادار د کور او مال مالک شي.

٢٢) غوسه ناک انسان جنگ جگړې جوړوي

او د غضب خاوند د گناه اور ته لمن وهي.

٢٣) کبر او غرور انسان له پښو غورځوي

خو د عاجزۍ خوی سړي ته عزت ورکوي.

٢٤) د غلو ملگری د ځان دښمن دی

ځکه د قسم خوړلو نه وروسته بيا هم غلی پاتې کيږي.

٢٥) څوک چې د انسان څخه وپره کوي په دام کې به ونښلي

خو څوک چې په څښتن باور کوي په امن کې به وساتل شي.

٢٦) ډېر خلک د واکدارانو د مهربانۍ په لټون کې دي

خو انصاف د څښتن په لاس کې دی.

٢٧) نېکان د منافق انسان نه کرکه کوي

او بدکاران د صادق انسان نه کرکه کوي.

د اګور خبرې

٣٠) دا د ياقه د زوی اګور خبرې دي. اګور ايتييل ته پيغام ورکوي.

دعا او اقرار

«ای خدایه! زه ډېر ستړی شوی يم

ای خدایه! زه ډېر ستړی او ستومانه يم.

٢) په حقيقت کې زه د هرچا نه ناپوهه يم

او په ما کې د انسان په شان عقل نشته.

③ ما پوهه او حکمت نه دي زده کړي

او د سپېڅلي ذات د پېژندلو علم نه لرم.

④ څوک اسمان ته پورته شوی

او بېرته رابنکته شوی دی؟

چا هوا په موتي کې نیولې

او اوبه یې په څادر کې اچولي دي؟

او چا دا ټوله ځمکه پیدا کړې ده؟

د هغه نوم څه دی

او د زوی نوم یې څه شی دی؟

که ته پوهېږې نو ماته ووايه!

⑤ د خدای د کلام هره خبره سوچه او د باور وړ ده

څوک چې هغه ته پناه وروړي د هغوی دپاره سپر دی.

⑥ د هغه په کلام کې یو توری هم مه زیاتوه

هسې نه چې هغه دې ورتي او تا دروغجن ثابت کړي.

نو ای خدایه! ستا نه دوه شیان غواړم (۷)

ترخو مړ شوی نه یم له ما نه یې مه منع کوه:

ما د دروغو او غولوونکو خبرو نه لېرې وساته. (۸)

ماته ډېره شتمني او ډېره غریبي مه راکوه

خو ماته یوازې د هرې ورځې ډوډی راکړه

هسې نه چې زه مور شم او ستا نه منکر شم (۹)

او ووايم چې څښتن څوک دی؟

او یا زه غریب شم او غلا وکړم

او ستا نوم ته په سپکه سترگه وکتل شي.»

د حکمت د خاوندانو اووه نصیحتونه

د بادار په مخکې په یو خدمتگار تور مه لگوه (۱۰)

هسې نه چې هغه په تا لعنت ووايي او تا ملامت کړي.

داسې خلک هم شته چې په خپل پلار لعنت وایي (۱۱)

او خپله مور مبارکه نه گڼي.

داسې خلک هم شته چې خپل ځان بې گناه گڼي (۱۲)

خو د بدن چټلي يې لا پاکه شوې نه ده.

داسې خلک هم شته چې سترگې يې له کبر نه ډکې دي (۱۳)

او نورو ته تل په سپکه سترگه گوري.

داسې خلک هم شته چې غاښونه يې د تورو په شان تېره دي (۱۴)

دي

او داړې يې د چرو په څېر تېرې دي

ترڅو د غريبانو غوښې پرې وځوري

او مسکينان د ځمکې د مخ نه ختم کړي.

د يوې ژورې دوه لورگانې دي: (۱۵)

لومړنۍ وايي چې «راکړه!» او بله هم وايي چې «راکړه!»

درې شيان دي چې هېڅکله نه مړېږي

او څلور شيان دي چې هېڅکله «بس!» نه وايي:

قبر او د شنډې ښځې گېډه (۱۶)

او وچه ځمکه چې تنده يې نه ماتېږي

او سوځېدونکي اور چې هېڅکله «بس!» نه وايي.

هغه سترگې چې په خپل پلار باندې ملنډې وهي (۱۷)

او د خپلې مور نصيحت ته په سپکه گوري

نو د تنگو درو کارغان به يې سترگې راوباسي

او د تپوسانو خوراک به شي.

درې حيرانوونکې شيان دي (۱۸)

او څلور شيان دي چې زما دپاره د پېژندلو وړ نه دي:

په هوا کې عقاب څنگه الوزي (۱۹)

او په تېره باندې مار څنگه ځي

په دريابونو کې کشتی څنگه لار پيدا کوي

او د يوې ځوانې بڼځې سره يو ځوان څنگه يوځای کيږي.

دا د زناکارې بڼځې طريقه ده: (۲۰)

چې کله خواړه خوري او بيا خوله پاکوي

او وايي چې ما خو کوم بد کار نه دی کړی.

دري شيان دي چې ځمکه لږزوي (۲۱)

او څلور شيان دي چې هغه يې هېڅکله زغملی نه شي:

کله چې يو خدمتگار پاچا شي (۲۲)

او بې عقله چې په گېډه مور شي

کله چې د کرکې وړ بڼځه واده شي (۲۳)

او کومه وينځه چې د کور د مېرمن بن شي.

څلور شيان دي چې په ځمکه ډېر واړه دي (۲۴)

خو ډېر زيات هونبیار دي:

مېرپان يو کمزوری مخلوق دی (۲۵)

خو په اوږي کې ځان ته خواږه راټولوي.

غرنی سويه يو کمزوری حيوان دی (۲۶)

خو د غره په کلکو گړنگونو کې کور جوړوي.

د ملخانو پاچا او مشر نه وي (۲۷)

خو د لښکر په شان سم روان وي.

۲۸) که چرمبنکی په لاس کې نیول کېدلی شي

خو په پاچاهي مانيو کې هم گرځېدلی شي.

۲۹) درې شيان دي چې په ناز تلل کوي

او څلور شيان دي چې په نخرو درانه قدمونه اخلي:

۳۰) زمري چې په ټولو ځناورو کې قوي دی

او د هېڅ شي څخه نه وپريږي

۳۱) جنگي چرگ او سپرلی

او هغه پاچا چې هېڅوک يې مخالفت نه شي کولای.

د بي عقلتوب په هکله خبرداری

۳۲) که ته د بي عقلتوب په خبرو ځان لوړ گڼې

او يا چاته دسيسه جوړوې

نو په خپله خوله باندې دې لاس کېږده

۳۳) ځکه چې د مستو د شاربلو نه کوچ جوړېږي

او په پوزه باندې د گوزار وهلو نه وينه بهيږي

همداسې د غوسې د راپارولو نه جگړه پيدا كېږي.

د لموويل پاچا خبرې

۳۱ ﴿۱﴾ دا د لموويل پاچا خبرې دي چې مور يې ورته زده كړي دي.

د پاچا دپاره نصيحت

﴿۲﴾ «ای زما زويه! ای زما د گپې نه پيدا شويه زويه

چې په نذرونو مې لاسته راوړی يې.

﴿۳﴾ د ځوانی قوت دې په بنځو باندي مه ختموه

او په هغو لارو تگ مه كوه چې پاچاهان تباه كوي.

﴿۴﴾ نو ای لمويله! پاچاهانو ته دا په كار نه وي

شراب خښل د پاچاهانو سره بڼه نه ښكاري

او د نشې شوق د واكدارانو سره مناسب نه وي

﴿۵﴾ هسې نه چې هغوی شراب وڅښي او حكمونه هېر كړي

او ټول مظلومان له خپل حق نه محروم كړي.

نشه هغه چاته ورکړه چې د مرگ په انتظار وي (٦)

او شراب هغه چاته ورکړه چې په غم اخته وي.

پرېږده چې هغوی وخبني او خپله غريبي هېره کړي (٧)

او بيا خپل دردونه په ياد رانه وړي.

د هغوی په ځای خبرې کوه چې د ځان دپاره څه نه شي (٨)

ويلی

او د هغو غريبانو د حق دپاره چې د گور په غاړه ولاړ دي.

خپله خوله خلاصه کړه او په انصاف قضاوت کوه (٩)

او د خوارانو او مسکينانو د حق ساتنه کوه.»

عزتمنه بڼځه

يوه مېړنی او پتمنه بڼځه څوک پيدا کولای شي؟ (١٠)

هغه د لعلونو نه ډېره ارزښتناکه وي.

مېړه يې په هغې پوره باور لري (١١)

او نه پرېږدي چې خاوند يې د څه شي محتاجه شي.

هغه په ټول ژوند کې د خپل مېړه سره ښه کوي (١٢)

او هېڅکله ورته تاوان نه رسوي.

١٣ هغه وړی او مالوچ پیدا کوي

او په خوشحالی سره یې په خپلو لاسونو اوبی.

١٤ هغه د سوداگرانو د کشتیگانو په شان وي

چې خپل خواړه له لېرې ځای نه راوړي.

١٥ هغه سهار وختي په تیاره کې له خوبه راپاڅیږي

او خپلې کورنۍ ته خواړه برابروي

او وینځو ته د کارونو لارښوونه کوي.

١٦ هغه د ډېر فکر کولو نه وروسته ځمکه اخلي

او د خپلې گټې په پیسو باندې د انگورو باغ جوړوي.

١٧ هغه خپله ملا تینګه تړي

او خپلې متې رانغاړي.

١٨ هغه پوهیږي چې سوداګري یې گټوره ده

نو د شپې تر ناوخته یې د کار دپاره څراغ لگېدلی وي.

١٩ هغه په خپلو لاسونو څرخه کوي

او په خپلو گوتو تار له دوک نه تاووي.

٢٠ هغه غريبانو ته د مرستې لاس غزوي

او د مسکينانو سره د سخاوت له مخې مرسته کوي.

٢١ هغه د واورې له يخنی څخه وپره نه لري

ځکه چې د کورنۍ ټولو غړو يې گرم کالي اغوستي دي.

٢٢ هغه د خپلې بستري دپاره پوښونه جوړوي

او د بانجانې رنگه ښه کتان څخه کالي تياروي.

٢٣ د هغې مېړه د ښار په دروازو کې مشهور وي

او په جرگه کې ناست مشران يې د عزت خاوند بولي.

٢٤ هغه د کتان کالي او کمربندونه جوړوي

او وروسته يې په سوداگرانو څرخوي.

٢٥ هغه د پت او عزت په لباس سمبال وي

او د راتلونکې څخه وپره نه لري او خاندي.

هغه په حکمت سره خبرې کوي (۲۶)

او ژبه يې له مهربانۍ نه ډکه روزنه ورکوي.

هغه د کور په ټولو چارو پوره پاملرنه کوي (۲۷)

او هېڅکله د لټې ډوډۍ نه خوري.

اولادونه يې په يوه خوله هغه مبارکه گڼي (۲۸)

او مېړه يې هم د هغې ستاينه کوي:

«ډېرې ښځې د پت او عزت کارونه کوي (۲۹)

خو ته د هغو ټولو نه ښه يې.»

نازونه اداگانې غولونکې او حسن فاني وي (۳۰)

خو کومه ښځه چې له خښتن څخه وپرېږي نو د ستاينې وړ

وي.

د هغې د لاسونو د کار ثمره ورکړئ (۳۱)

او د خلکو په منځ کې يې د کار ستاينه وکړئ.